

REDACTIA

Dada Ferencz-utca nrul 20

ABONAMENTUL

Pe un an .. 20 cor.
Pe jumătate an .. 10 "

Pe 1 lună .. 2 "

N-rii de Duminecă pe an 4
coroane.Pentru România și America
10 coroane.Pentru România și străinătate
omerii de zi pe an 40 franci.

TRIBUNA

ADMINISTRAȚIA

Dada Ferencz-utca nrul 20.

INSERTIUNILE

Pe un șir garmond: prima
ora 14 bani; a doua oară
12 bani; a treia oară 8 bani
pe fiecare publicațiune.Manuscripte nu se
înapoiază.

Telefon oras și comitat 502

Hoțul de păgubaș!

(*) Intre comitatele locuite de naționalități, comitatul Timișoarei s'a distins la alegerile din urmă: *acolo n'a reușit adecă nici un naționalist*, măcar că s'a purtat o luptă stăruitoare pentru steagul național. Vicișpanii administrative au fost însă atât de mari, corupția cu bani așa de nerușinată, încât n'a fost chip de a învinge.

Și totuși ce vedem?

În loc să se fi pornit vre-o cercetare în privirea slujbașilor, cari și-au bătut joc de lege, în loc să fie suspendați cei ce în chip îndrăzneț au nesocotit drepturile cetățenești, încă ei sunt de cătră pădure! Vicișpanul Ioanovich Sándor, în numele congregației (hotărârea dela 16 Iunie) a trimis Dietei o adresă în care se plânge contra agitațiilor și terorizmului naționalităților!

Au eșit aleși pe toată linia candidații guvernamentali... Au eșit însă după luptă înverșunată și cu multe cheltueli... Vicișpanul va fi știind mai bine de intrigile și câte infamii toate săvârșite împotriva candidaților naționaliști... Și totuși de vină sunt naționaliștii... D'aceea — după cum am arătat în numărul de ieri — cere ca legea penală și de alegere să se *înăsprească și întregească*, pe semne ca *în viitor să fie deschisă până și candidarea vre-unui naționalist*.

Asta-i curat povestea cu mielul care tulbură apa lupului ori mai bine: *a hoțului de păgubaș*. Candidaților români în multe sate nu li-s'a permis nici să țină vorbire program, în altele n'au putut vorbi de cât cu asistența procurorului, iar în ziua de alegere pretutindeni a domnit cea mai revoltătoare teroare, și totuși — de vină sunt naționaliștii, agitatorii nemernici, preoții fanatici și dascălii sălbatici!

De aceea onorabilul vicișpan se și adresează Dietei, zicând:

«Rugăm pe mult onorata Dietă ca pentru asigurarea alegerilor în viitor și în deosebi pentru a stavili agitațiunile împotriva *ideii de stat maghiar* și în contra nației maghiare, să binevoiască a înscrie în lege, cât mai iute, modificările propuse, ca nu cumva *agitatorii naționaliști antipatrioți să urmeze și mai departe și nepedepsiți cu uneltirile lor contra patriei și a nației* și prin munca lor de soboli să ațâțe flacăre pustiitoare acolo unde azi simțămintele naționale abea licăresc».

Cuvintele acestea din urmă tradează întreaga perversitate a tendinții celor din fruntea comitatului Temișanei. Care va să zică scopul principal acesta este: *să înăbușe sentimentele naționale cari acum abia că licăresc*, dar în viitor, prin lupta electorală a candidaților români, pot fi cultivate așa fel, în cât să ardă cu *flăcării pustiitoare*, flăcări cari să pună odată capăt șovinismului păcătos.

O lege care să înăbușe sentimentele naționale ale Românilor și celorlalte naționalități, iată ce doresc onorabilii patrioți din Timișoara.

Remâne acum să vedem ce primire va face Dieta acestei adrese monstruoase. Congregațiunile de sigur, vor aplauda proza asta nebună și vor scrie «în același spirit» Dietei... Și în Dietă și în congregațiuni Români vor răspunde însă cu demnitatea și vor trata după merit aiurările acestea șoviste.

Neîndreptățiții. Duminecă s'a ținut în Timișoara adunarea generală a «partidului kossuthist din Ungaria de sud». Au asistat mai mulți deputați kossuthiști din Bănat: *Steiner Ferencz Dobrosláv, Baross, Várady, Hajdu, Kardos*. Ceeace-i interesant, este faptul că în sânul partidului a izbucnit o *mare amărăciune împotriva partidului andrássist*. Deputatul *Hajdu* propune de-a se evita de-acum înainte ori ce conlucrare cu partidul andrássist. *Kisfaludy* și președintele *Steiner* arată zadarnic cât ar fi de penibilă impresia produsă la centru prin procedeul acesta. Ba s'a propus de cătră același *Hajdu* *disolvarea coaliției* pentru comitatul Timișorii. Propunerea s'a respins pe motiv că numai centrul va putea decide disolvarea.

Cuvântul cu care *Hajdu* și-a motivat propunerea este necredința partidului andrássist în lupta comună și elementele vechiului sistem liberal cari au fost primite în partidul andrássist. Adevăratul motiv al nemulțumirii însă este faptul că partidul andrássist a fost pretutindeni la numiri preferit față de cel kossuthist. Va să zică nu-i nici o primejdie. Lupta nu-i pornită pe principii ci pe... pe împărțirea oaselor de ros. Și dacă nu-i decât asta, în înțeleapta-i chibzuire guvernul va găsi de sigur leacul foarte lezne.

„**Courrier Européen**“ aduce în numărul său din urmă un articol despre lupta naționalităților în camera ungurească din peana dlui *Dr. Albert Ferencz*. Dsa vestește purtarea partidelor ungurești față cu partidul național, nevoind a-l recunoaște. Dânsul dă un larg rezumat despre discursurile rostite în discuția aceea și încheie zicând că nu se poate aprobă noua majoritate ministerială pentru atitudinea ei față cu un partid care nu poate fi nici decum neglijat nu pentru persoanele cari îl alcătuiesc, dar pentru *cele 12 milioane de suflete ce reprezintă*.

Ludovic Mocsáry are în fruntea aceluiaș număr al lui «*Courrier Européen*» un articol intitulat «*Criza ungurească*». Imprejurarea cea mai însemnată, zice, este faptul că partidul kossuthist a ajuns la putere. El va trebui să se abțină de ori ce realizare a programului său. Programul acesta va putea fi păstrat prin mușee ca unele obiecte în spirt. Legile dela 1867 fiind în vigoare, el va trebui să sprijinească guvernul actual andrássist. Națiunea, zice dl *Mocsáry*, și-a pierdut orice încredere în basa dela 1867.

Noul parlament, încheie dl *Mocsáry*, are un program prescriș prin pactul intervenit între coroană și coaliție. «*Dezbaterile lui nu pot fi de un prea mare interes cu atât mai puțin că nu are aproape de loc opoziție, afară de certurile cu partidul naționalităților, din nenorocire nu prea edificante deoarece o politică de naționalități mai*

sănătoasă și mai potrivită întârzie de-a se ivi de-o parte și de-alta în rândurile națiunii!»

Ne mirăm că declarațiile sale asupra chestiunii naționale se mărginesc numai la această scurtă observație făcută din trecut.

Scrisoare deschisă.

Cătră onorații reprezentanți români ai congregațiunei comitateneze din comitatul «*Bihor*».

După-cum ne avizează foaia «*Nagyvárad*» membrii congregațiunei comitateneze, cari au aparținut fostului partid liberal, față de partidul kossuthist acum s'au întrunit într'un partid comitatenz pe lângă respectarea legilor dela 1867. Matadorii acestui partid a invitat mai mulți membri congregaționali români între ei și pe mine ca să pășim în sinul partidului. Așa da!

Când s'au crezut domnia lor stăpâni pe situație, n'au voit să știe de noi de Români; acum că li-s'au încurcat izele au binevoit să recunoască că trăim și noi, și ne chiamă la sfat.

Frumos! Căci vorba Românilui; «e mai bine și târziu decât nici odată», dar cu toate acestea cât privește participarea noastră la conferințele domniei lor, nu vom avea onoare a ne întâlni.

Organizarea acestui partid comitatenz față de partidul kossuthist din comitat mă îndeamnă să rog conducătorii noștri din Oradea-mare și indeosebi comitetul ales în anul 1901 pentru îngrijirea alegerii membrilor în congregațiune, să pună la cale numai decât alcătuirea partidului național român în congregațiunea comitatenză, să rupă cu trecutul, să stăruiască în mișcarea de desrobire de sub jugul amortirei politice din trecut, inaugurând o luptă nouă, în care toți Români din Bihor să ne unim cu mic cu mare spre a respinge primejdiile ce ne amenință.

Dintre motivele cari pretind alcătuirea grabnică a partidului nostru, mă provoc la acela, că alegerile membrilor congregaționali în anul acesta se vor efeptui și la acel motiv, că partidul național la alegerile trecute și-a desfășurat steagul și în Bihor, și dacă nu voim să fie murdărit ca și în trecut, trebuie să luptăm cu cea mai mare intransigență pentru reușita acestui steag; trebuie să ne redesteptăm poporul în a cărui inimă s'a zemislit deja dorința de a se alege pentru dietă de aci înainte reprezentant din sângele său; trebuie să recunoaștem cu toții noi Bihoreni, că aici luptă să cere, lupta se impune, lupta este datorința noastră pentru a ne validă voinește ca neam ales al provedinței pentru a fi odată mare și tare ales între neamuri. Să nu mai fim tot pleasnă la biciul altora, să nu mai fim slugă la dârloagă, ci stăpâni peste noi și voința noastră. La luptă dar fraților Români din Orade, noi sătenii vă așteptăm signalul.

Salonta, la 21 Iunie 1906.

Dr. George Roxin, adv.

Delegațiunea unghurească.

— Ședința subcomisiunilor dela 21 Iunie. —

Hoitsy Pál raportor să plânga că plătim deficitele budgetare ale Bosniei. Dăm, zice, toate cele Bosnei, dar nu-i dăm drepturi.

Ministrul comun de finanțe *Burián* spune că nu-i drept că plătim cheltuielile Bosniei. Bosnia și Herțegovina au drepturi. Progresul provinciilor, ce-i drept, este mai încet decât ar fi de dorit. Vom da drepturi politice poporului, dar trebuie să-i facem educația politică, pentru ca să știe uza de drepturile sale.

Gheorghe Krasoievici adresează ministrului un număr mare de întrebări privitoare la provinciile ocupate. Intreabă d. e. dacă nu se vor aduce și regimente unghurești în ele, pentru ce nu se elimină limba germană din administrație.

Hegedüs Sándor, se plânga de numărul cel mic de funcționari Unguri în administrația Bosniei și a Herțegovinei.

Ministrul *Burián* spune că raportul funcționarilor nu se poate potrivi după proporția cvotei. *Rakovszky István*: Nu după cvotă ci după paritate! *Burián*: Vă rog să mă ascultați și să vă faceți observațiile ori cât de violent. Raportul funcționarilor este următorul: 376 sunt austriaci 343 unguri și 276 la sută sunt autochtoni. Limba germană nu-i decât limba funcțiilor înalte. Emigrarea nu-i mare. Se va îngriji de îmbunătățirea sortii țaranului.

Rakovszky cere executarea principiului de paritate în Bosnia.

Telegrame.

Căderea guvernului rusesc.

Ceea ce nu s'ar fi așteptat atât de curând s'a întâmplat. Telegrammele cele mai nouă ne arată căderea guvernului rusesc al lui *Goremikin*. Oare căderea aceasta să însemne căderea sistemului întreg de teroare, de sânge și înspăimântătoare corupție? Nu putem crede. Multe lupte vor mai fi date până când țarul să va hotărî să introducă

ministerul răspunzător parlamentului, luând constituționalismul în serios.

Petersburg, 22 Iunie. În ședința de azi a dumei s'au petrecut scene furtunoase. Ministrul de interne *Stolipin* a vorbit recunoscând unele acte ilegale ale funcționarilor. O furtună de glasuri s-a stârnit. Destul! Șezi, nu te mai vrem. Demisionează! Să aud fluerături stridente.

Când ministrul încearcă a doua oară să vorbească, glasul lui nici nu să aude. I-să strigă: Șezi! Ieși afară! Miști! Călăule, ucigașule! *Stolipin* iese.

Petersburg, 22 Iunie. Ministrul-președinte *Goremikin* a prezintat țarului demisia guvernului întreg. Urmașul, să afirmă, că va fi guvernatorul *Gerhardt*.

Dela deschiderea expoziției.

București, 19 Iunie.

La orele 10 și 10 min. Suveranii au sosit la arene și au intrat pe partea stângă. O campanie de vânători cu muzică și drapel a dat onorurile.

D-nele *Lahovary* și *Istrati* au fost oferit flori reginei și principesei.

D-nii miniștri au salutat pe Suverani. Bateria dela Calafat a început tragerea celor 21 focuri de tun.

Imediat regele, regina și principii au luat loc pe estrada de pe scenă. În dreapta regelui stă principele *Ferdinand* și principele *Carol*; în stânga stă regina, principesa *Maria* și principesa *Elisabeta*.

Regele purtă marele cordon al Stelei, iar principele *Ferdinand*, marele cordon al ordinului *Carol I*.

Regina a purtat o rochie simplă, culoarea cremă, care o prindea de minune.

Rochia era de mătăasă lucrată în țară de țarance.

Suverana purtă și o splendidă salbă din toate monedele de aur ce s'au bătut în timpul domniei regelui.

În mijlocul salbei era medalia care s'a bătut la 1866, când regele intră în țară.

Toți invitații au admirat splendida salbă. Princesa *Maria* a fascinat lumea prin eleganța toaletei și grația ei.

Întreaga Curte era azi în splendoare cum rareori s'a putut remarcă.

Notițe literare.

Di *Stelian Russu* scrie de mai multă vreme. Mi-aduc aminte de pe când era încă un harnic colaborator al «Gazetei Transilvaniei». Foiletoanele *D-Sale* pot întimpina un oarecare interes la noi, unde așa de rar apare câte o carte de literatură — dar o impresie mai trainică ele nu vor face.

Di *St. Russu* nu caută să ne deslege probleme grele și neobicinuite, ci își alege subiecte ușoare, cari nu cer o pătrundere mai adâncă și un mai mare meșteșug de formă. *D-Sa* n'are puterea de a străbate în suflete să răscolească patimile și să arunce lumină asupra unei vieți mai largi, cu toate bucuriile și durerile ei. E bine, că di *Russu* însuși o știe aceasta și rămâne să îndeplinească rolul unui povestitor care spune, în graiul domolit și blând al unui bătrân cuminte, ceea ce a văzut și numai atât cât a putut să vadă. De aceea foiletoanele nu ne vor descrie o anumită pătură socială și nu ne vor vorbi numai despre un fel de oameni.

Ca un exemplu la cele spuse mai sus. În «cad frunzele» ne povestește despre un tinăr la învățătură, care moare în luptă cu mizeria. Dar aici nu ni-se descrie aceea luptă furioasă care roade încet rădăcinile unei vieți întunecate. Autorul rămâne la suprafață, atinge numai povestind pe scurt despre un trai năcăjit, și despre un sicriu simplu însoțit de o femeie bătrână, gârbovită și cinci sau șase oameni... E o scenă înduioșătoare, dar nu-i fixată cu destulă putere, ca să se întipărească în mintea noastră. Și asta-i cea mai frumoasă din câte clișee sunt în acest volum.

Asta n'am spus-o că să supăr pe di *Russu*, ci ca să arăt măsura talentului *D-sale*.

Di *St. Russu* povestește bine și poate rămânea un bun foiletonist. Acela lină adiere de melancolie potolită îi dă un colorit. Stilul *D-sale* e ușor și nemeștesugit, limba curgătoare și curată ceea ce la noi înșamnă — încă — mult.

În *Luceafărul* Nrii 9—10 găsim 2 articole, bine scrise și instructive, despre *Istoricul zidirei bisericii catedrale* și despre *Sărbările din Sibiu*, cari pot interesa pe toți cetitorii. Sunt binevenite schițele biografice, scurte și cuprinzătoare, ale bărbaților, cari au contribuit mai mult — afară de Șaguna — la înființarea catedralei. E plină de informații folositoare *scrisoarea din București* a dlui *G. Bogdan-Duică*, care e azi cel mai bun cunoscător al literaturii românești și al evoluției noastre culturale. Scrisori de acestea dorim cât mai multe. — Să publică și un fragment din romanul dlui *Slavici* «Mara». Poveste e una dintre cele mai bune poezii ale dlui *I. Bârsan*. E frumoasă și *Învierea* gingașului *I. Borcea*. — Cu o schiță biografică a nenorocosului *Alex. Liuba* să sfârșește acest număr dublu, bogat în cuprins și deosebit de frumos ca înfățișare artistică. Ilustrațiile sunt mai răușite ca oricând. — Sperăm că în numărul viitor nu vor lipsi *Goga* și *Agârbiceanu*. Fără ei pare că nici nu ne mai putem închipui «Luceafărul».

În *Familia* Nr. 21 să tipărește o scrisoare a dlui *Aurel P. Bănuțiu*, elev al Conservatorului din București, către Di *I. Vulcan*, președintele «Societății pentru fond de teatru român». — Di

Muzicile militare întrunite sub comanda dlui maior *Mărgăritescu* au intonat atunci imnul solemn al expoziției. La terminarea imnului publicul izbucni în aplauze.

S'a oficiat după aceea serviciul divin. Cei doi mitropoliți și episcopi au cetit rugăciuni, iar curul mitropolitan condus de dl *Bălănescu*, a acompaniat pe înalții prelați.

Mitropolitul purtă cordonul ordinului *Carol I*. După terminarea serviciului religios, mitropolitul primat a înaintat către Suverani, iar Suveranii s'au coborât de pe estradă și au sărutat cruci.

Discursul dlui ministru *I. Lahovary*.

Di ministru *Ion Lahovary* a înaintat apână în fața Suveranilor și a cetit cu glas puternic, următorul discurs:

Sire,

În ziua de 10 Mai 1866, când poporul capitolului, eșind înaintea prințului *Carol de Hohenzollern* cu o nemărginită bucurie, a salutat pe noul Suveran, România nu știă despre *Alesul* său născut alt, decât că era de neam mare și crescut în obiceiurile și severele tradițiuni ale unei familii ilustre.

Dar' națiunea întreagă, cu acel instinct sigur care, în momentele istorice, luminează conștiința popoarelor, simțea că aceea zi era o zi mare sfârșitul unui lung trecut de nenorociri, începutul unei ere noi de muncă, de luptă, de jertfă, de totdeodată de glorie și de fericire.

N'ai fost înșelat, Sire, poporul român nici credință, nici în nădejdea sa; și astăzi, după doi ani de domnie a *Majestății Voastre*, întorcându-ne privirile îndărăt, văzând de unde am plecat și unde am ajuns, putem privi trecutul cu mândrie și viitorul cu încredere.

Sire,

Țara peste care A-ți fost chemat a domni, pe care A-ți dus-o la un grad de prosperitate cunoscut până azi, a fost multă vreme asuprită de nenorocită.

iată cum o descria un diplomat francez, de *Thouvenel*, care la 1839, a trecut pe la noi, în *Verciorova* până la *Brăila*:

«Pe malurile *Jiului*, în *Banatul Craiovei*, țara nu este cultivată, populația a fugit la munți. De malurile *Oltului* până la *București* țara e pustie, nici un sat, nici o arătură; natura sălbatică redobândit drepturile. Într'o rază de 40 km., pe jurul *Bucureștilor* se văd câteva sate; cură intri din nou într'o pustietate ce se întinde până la *Brăila*».

Iată în ce stare de jale se află la 1839, în achiar al nașterii *Majestății Voastre*, țara care, anul trecut, a produs 36.000.000 hect. de grâ

Bănuțiu vorbește despre lucruri foarte interesante despre viitorul nostru teatru, despre repertoriul lui, despre publicul auditor, pe care nu-l avem încă. *Dsa* crede, că *Societatea* ar face bine să mai voteze vre-o 2—3 ani nici o bursă. «Nevoia noastră sunt adunarea de parale», iar «focul cru» îl vor susține cei doi tineri, bursierii de acum. Noi nu putem aproba nici decum părerea dlui *Bănuțiu*. *Dsa* spune că «avem nevoie de camdată de mai puțină artă, dar de atâta multă lumină». Foarte bine! Dar oare doi tineri vor fi în stare să facă lumină? Așa de multă credere are di *Bănuțiu* în puterile sele? — În legem. Di *Bănuțiu* are bursă, deci nu trebuie mai aibă și alții.

E adevărat, noi n'avem azi nevoie de mulți actori instruiți, pentru că n'are cine să-i asculte, dar avem nevoie de tineri cu o adevărată cultură românească. Iar pe când noi ne batem capul, că am trimite mai mulți bursieri la *București*, numai ca să-i facem actori, ci ca să ne câștigăm cu timpul și astfel de luptători, — povățuitorii marea muncă culturală pe care vrem s'o punem pe toate terenele; și pe când noi ne gândim, «*Societatea* pentru fond de teatru român» ar putea și altfel de burse decât pentru Conservator, pentru că chiar această societate, are mai multă nevoie de slujbași, cari să știe vorbi și scrie românească curată, să cunoască mai bine teatru și suferințele și dorurile noastre sfinte și să se pătrundă de ele, — când ne gândim la acestea, vine un tinăr, care a stat un an în *București*, și spune, că doi actori (!) — cari nici nu-i cunoaștem încă — vor fi destul «să susție focul sacru» la un popor de trei milioane...

42.000.000 hect. de porumb la 1902; care a exportat în 1905 peste 2.600.000 de cereale; al cărei comerț exterior a (recut în 1893 de 700.000.000 lei; a cărei populație a ajuns cifra de 6 milioane și jum. de locuitori, care câștigă pe fiecare an aproape 100.000 suflete prin excendentul de nașteri, și care, la caz de nevoie, mobiliză o oștire de 200.000 de oameni.

Nu trebuie să uităm că, dela 1839 până la venirea Majestății Voastre, țara, mulțumită silințelor patriotice ale celor din urmă Domni pământeni; mulțumită energiei și vitalității națiunii, eșise din starea de plâns pe care o descriu călătorii străini din jumătatea întâi a veacului trecut; dar' opera de regenerare, începută de atunci, a mers înainte, cu pași rezeși și cu un avânt puternic, numai din ziua când, prin așezarea monarhiei ereditare, a domnit în această țară stabilitatea în instituțiuni, liniștea și siguranța pentru popor, perseverența și continuitatea în acțiunea suveranului.

Sire,

Guvernul și parlamentul, de acord cu simțământul și cu dorințele națiunii, au crezut că, spre a sărbători iubileul primului nostru rege, nu era mijloc mai nimerit, decât a organiza prima expozițiune generală națională a României și a arăta astfel țării și străinătății o icoană fidelă a muncii, a energiei poporului român și ca un inventar al avuției morale, intelectuale și materiale, cu care, în cursul unei lungi și fecunde domnii, s'a îmbogățit patrimoniul național.

Noi, cei cari am fost însărcinați cu aducerea la îndeplinirea acestei mari idei, măsurând timpul scurt ce ne era împărțit, întinderea și greutatea operei de executat, am avut, o mărturisesc, un moment de grije și de turburare sufletească.

Dar' ne-am adus aminte, Sire, că credința, și munții îi ridică și îi mută din loc, și, de aceea, cu credință și cu dragoste ne-am pus pe lucru, și încă odată s'a adevărit aceea vorbă mare a Scripturii.

Am tăiat dealuri, am secăt bălți, am umplut o vale, am săpat un lac mare, și în mai puțin de un an am scos la lumină parcul și clădirile expozițiunii, pe cari astăzi, cu mulțumirea sufletească a acelor cari, cu muncă grea, au dus la bun sfârșit o operă anevoiasă, le arătăm Majestății Voastre, națiunii române și reprezentanților Puterilor străine.

Să-mi fie permis a cită câteva cifre, cari să ne ajute a ne da seama de munca depusă, de greutatea învinse, de rezultatele dobândite.

Suprafața totală a expoziției este de 41 hectare.

Cubul pământului mișcat și mutat din loc pentru săparea lacului, pentru arene, pentru modelarea terenului după plan, a fost de 575.000 metri cubi.

Dar să vorbim de altceva. În scrisoarea amintită, dl Bănuțiu, să apucă să lovească cu nemiluită în dl Z. Bârsan, care, să știe, era și el odată bursier al «Societății pentru fond de teatru român», și pe urmă și-a nesocotit contractul. Dl Z. Bârsan e vinovat, admitem. Dar peste afacerea asta s-a trecut de mult. Ea aparține de altcum aadunării generale. De ce vine acum dl Bănuțiu cu o acuză nouă, în care amestecă și considerațiuni private? Au ceva de împărțit? Să se ia la hartă acolo în București, pe la noi sunt destule neînțelegeri și nu vrem să le mai ridicăm numărul cu una. «Societatea pentru fond de teatru» a avut până acuma doi bursieri. Amândoi sunt azi în București... și se dușmănesc. E nesfârșit de trist și urf lucrul acesta.

Scrisoarea e adresată președintelui «Societății pentru fond de teatru român», dlui I. Vulcan care e și director al Familiei. Dar «Familia», nu-i organul autorizat al numitei societăți. Rău face dl Vulcan, că publică această scrisoare, care era mai bine, dacă rămânea înmormântată între «cactele intrate»...
Pitpalac.

Construcțiunile provizorii și definitive ocupă o suprafață de aproape 35.000 metri pătrați. Totalul zidărilor definitive trece de 15.000 m. cubi. Plantațiuni de copaci mari au fost peste 4000. Brazi, copăcei, copaci de pădure mici peste 90.000.

Pentru toate aceste lucrări am avut mai puțin de un an.

Prima săpătură la terasamente s'a început în ziua de 15 Iunie 1905; prima săpătură pentru fundațiile Palatului Artelor la 16 August 1905.

Această întârziere a fost pricinuită prin faptul că abia la sfârșitul lui Mai am putut termina negocierile pentru cumpărarea terenului din deal în întindere de 11 hectare, pe cari urmau a se ridică clădirile principale ale expozițiunii.

Pentru expozițiunea dela Paris, organizatorii ei au avut patru ani, pentru aceea a Milenarului dela Budapesta trei ani; pentru aceea dela Liege șase ani. Noi am avut în realitate numai 11 luni, din cari trei luni de iarnă. Munca era grea, timpul era scurt; dar' ne-am adus aminte, noi toți colaboratorii, că lucrăm pentru o idee mare, că sărbătoream o dată memorabilă și că expozițiunea avea să se deschiză în bubul tunurilor bateriei Carol I. dela Calafat.

În toate clădirile cari împodobesc expozițiunea națională este una, Sire, care pentru noi este cea mai frumoasă și cea mai prețioasă: este umila casă țărănească, abia eșită din pământ, care Poradim a adăpostit pe comandantul suprem al oastei Române. Din aceea căsuță de gard și de lut a eșit edificiul măreț al României de sine stătătoare și al regatului român; pe aceea o vom păstră-o cu grijă și cu dragoste pentru noi și pentru urmașii nostri.

Sire,

Expozițiunea n'ar fi fost națională, n'ar fi fost românească, dacă, pe lângă monumentele de piatră și de marmoră, pe lângă Palaturile Comerțului și Industriei, nu s'ar fi clădit și casa Domnului, locașul sfânt al creștinului.

Dintre toate bisericile pe cari pietatea strămoșilor nostri le-a ridicat pe pământul României, am crezut că alta nu putea fi mai bine aleasă pentru amintirea iubileului regelui Carol decât aceea pe care Ștefan-cel-Mare, eroul Moldovei, în anul 1491, a clădit-o la Iași și care, sub domnia Majestății Voastre, s'a restaurat și s'a adus din nou la vechia ei splendoare.

În ziua de 19 Novembre 1905 am pus piatra de temelie a bisericii Sf. Nicolae; azi o vedem desăvârșită pe din afară, și am putea, precum poporul vorbește de biserică dintr'o zi, să o numim biserică dintr'o iarnă.

Majestate,

Poporul român, muncitor și viteaz, a avut fericirea de a găsi în primul său rege, Augustul Vostru Soț, întocmai aceleași daruri de vitejie și iubire de muncă prin cari națiunile se ridică și ajung la mărire, la glorie și la prosperitate.

Printr'o misterioasă afinitate poporul doinelor și al admirabilei poezii născută în mod spontan în văile Carpaților, pe malurile Oltului și ale Dunărei, ca florile ce cresc fără cultură pe un pământ fertil și generos, acel popor a găsit în prima sa regină un suflet de poet și o inimă de mumă.

Soarta nemiloasă v'a izbit, vai! în noua voastră patrie, cu cea mai cumplită nenorocire ce poate atinge o ființă omenească. Dar pentru sufletele alese, și durerea este făcătoare de bine; astfel lacrimile părintești s'au făcut izvor nesecat de iubire și de milă pentru toți cei ce suferă; și inima sângerândă a mumei deznădăjduită și-a revărsat dragostea peste cei săraci, cei nenorociți, cei dezmoșteniți.

De aceea azi poporul recunoscător poate repeta Majestăților Voastre cuvintele poetului: Binecuvântat fie anul și luna, și ziua și momentul când pentru întâia oară ați pus piciorul pe pământul României.

Trăiască Majestățile Voastre ani mulți și fericiți! Să trăiască altețele lor regale principele Ferdinand și principesa Maria, cu scumpii lor copii, cari sunt copiii României.

La terminarea discursului, regele și regina au mulțumit înclinându-se, iar publicul a aplaudat.

Discursul dlui dr. Istrati.

Dl dr. Istrati, comisarul general al expoziției urmând d-lui Lahovary, a citit următorul inimos discurs:

Majestate,

«Sis felicior Augusto Meliorque Traiano» era urarea cu care Senatorii Romani întimpinau pe împăratul lor când lua frânele puterii în mână.

Noi, urmașii dela răsărit ai marelui popor, după 18 veacuri dela Traian, viteazul și neuitatul împărat care ne-a adus aice, Te salutăm pe Tine, primul și marele nostru Rege, Te salutăm însă după o domnie de 40 ani, cu cuvintele:

«Sis felicior Augusto! Bonus vero probatus qui a Trajano peracta ad servandum impse operam contulerist».

Din înălțimile unde plutesc sufletele celor ce au lucrat pentru primenirea și fericirea omenirii Decebal, Traian și faimoșii lor luptători, ne privesc astăzi pe noi urmașii lor, sărbătorind în o parte din Dacia Felix faptă de pace și propășire, lucrare ce vederează viața și îndemânarea poporului român și năzuințele sale spre viitor.

Ne închinăm umbrelor primilor făptuitori ai stării de lucru de astăzi, trimitem salutarea noastră fiască Romei vecinice, care și azi luminează cu aceiași putere și mai curată încă, căci nu e a tirăniei; trimitem de aici și surorilor noastre latine, din inimă frățească noastră îmbrățișare, noi, cei iviți la lumină mai în urmă, dar din ale căror rânduri s'a născut nemuritorul scriitor, căruia — în lupta fraților dela Montpellier—i-s'a hărăzit cununa de poet al gîntei latine.

Sire,

Veacuri multe trecut-au de când neamul românesc a fost frământat fără contenire, cele mai deseori în lupte sângeroase și ucigătoare, pentru a-și păstră credința în Dumnezeu și ziua de mâne a veacului său.

Puhoai de dușmani, începând cu cei sălbatici ce se scoborau dela miază-noapte sau se năpusteau dela răsărit cu iuteala săgeții și până la neamurile vecine pe vreme, cari deși creștine și ele ne loviau însă fără cruțare, toți trecut-au pe trupul nostru îndurerat, globindu-ne, sdrobindu-ne, răpuind bătrânii și nevolnicii în bordee, femeile și copiii în fuga desnădejdiei și pe voinicii nostri pe câmpul de bătaie.

Zile de liniște puține avut-am în care să ne fi putut închină lui Dumnezeu și brăzdă pământul fără a ne ține paloșul în mână; căci nu stăteau vremile sub căma omului, ci omul sub vremi...

Domni mari și înțelepți, neasemănați eroi, credincioși din adâncul sufletului, voveozi ce-și dădeau seama de rostul neamului, luptat-au pentru mărirea lui și spre a păstră unit mănunchiul ce-l alcătuiă.

Numele celor cinstiți de toți și cari vor fi în veci slăvite, sunt cu deosebire: Mircea cel Bătrân, Alexandru cel Bun, Ștefan cel Mare, Mihai Viteazul, Matei Basarab și cu tot neamul Basarabilor și Mușeteștilor, până la fericitul întru pomenire Alexandru Ioan.

Și lor astăzi cată fără prihană să aducem smerita noastră închinăciune și mulțumită, iar faptele lor să fie în veci slăvite și sămânța rodnică și pildă nesecată de bună îndrumare românească.

Sire,

Sunt patruzeci de ani de când, sosit în mijlocul nostru și intrupându-Vă în nevoile neamului Maiestatea Voastră ați muncit zi cu zi cu pricere și dor spre înălțarea României.

INSTRUMENTE NECESARE LA ORI-CE ECONOMIE.

o o o o „Ciururi-Kalmár“ adevărate și mașini pentru curățirea sămânțelor de trifoiu. o o o

Cele mai renumite în toată țara și cele mai ieftine și de construcția cea mai bună.

Fabricăm din materia de prima calitate din patrie în diferite mărimi, în diferite construcții, corespunzătoare tuturor cerințelor economice, mașini pentru curățirea grânelor, ciururi de pleavă, mânate cu mâna ori cu motor. Rugăm să cereți catalog gratuit despre noutățile noastre de un an. La ori ce cerință răspundem prompt și fără nici o plată.

FABRICA DE MAȘINI DE GRÂNE alui KALMÁR ZS. ȘI SOȚUL HÓDMEZŐ-VÁSARHELY.

Numărul Telefonului 69.

În Aind premiat cu premiul mare de aur. Titlu în caz urgent: KALMAR-restagyár.

Numărul Telefonului 69.

Din o țară ce aproape nu mai era de sine stătătoare, astăzi suntem un regat neatârnat: din un popor, ce eșă abia la lumină prin lupte grele, după veacuri de urgie și despoiere, azi suntem un popor liber cu viața asigurată și știutor de menirea sa.

Sufletelor vitejilor nostri căzuți pe câmpul de cinste, închinăm astăzi de nou inimile noastre. Din o țară de plugari ce munciau pământul numai atât cât trebuia pentru hrana lor, azi suntem o țară bogată în câmpii mănoase, lucrate cu regulă, iar industria, științele și artele își au reprezentanții lor.

Lucrările de geniu militar și civil atât de numeroase, datorite specialiștilor nostri, sunt de seamă.

Scoala-i pe cale de a fi un adevărat izvor de lumină, iar munca o nevoe simțită și nobilă.

Dorul de înfrățire, economie și prevedere, de care avem atât de mult nevoe, se vedează larg.

Sentimentul demnității și cunoștința adevăratelor cerințe s'au înfipt în inimile noastre și cu toții ne dăm seamă de răspunderea ce avem față de neam și omenire.

Schimbarea e mare, deosebirea în bine de necrezut. Misiia Maiestății Voastre a fost grea și îndelungată.

Cu voința ce aveți azi isbutit.

Gândul nostru recunoscător meargă, în acest moment solemn, și la acei Români de seamă, aflători în viață sau trecuți la nemurire, cari cu inimă caldă și cu aleasă pricepere au închinat viața lor în serviciul Maiestății Voastre spre binele țării.

Dumnezeu să vă binecuvinteze, Sire, și ziua de azi fie, cum ne așteptăm, o dovadă mai mult de recunoștința și iubirea poporului Român.

Sărbătorind toate aceste fapte mari, Vă sărbătorim, Sire, cu deosebire pe Maiestatea Voastră, prin această Expozițiune, care e menită să arate tuturor, ce am fost, ce suntem și ce trebuie să fim.

Timpul de necrezut de scurt, în care ea a fost închipuită și săvârșită, dovedește încă odată firea voină, hotărârea la lucru și priceperea uimitoare a neamului nostru.

Nicăiri nu s'a putut face așa ceva în atât de scurt timp și în așa de grele împrejurări.

Mulțămim celui Atotputernic, că ne-a ajutat cu timp prielnic și că a dat a lor nostri pricepere și voință.

Țara întreagă și mai ales săteanul român s'a deosebit și acum în lupta pacinică, ca și la 1877, la lupta aprigă, prin voința sa, și chiar prin jertfele ce a făcut. Să mulțumim tuturor din inimă.

În numele Maiestății Voastre și a țării, permis să-mi fie acum a mulțami tuturor, dela cel mai mic lucrător și până la arhitectii și inginerii nostri precum și expozanților de orice categorie, pentru partea de muncă adusă la îndeplinirea acestei lucrări de dovedire culturală, economică și națională.

Imi mai rămâne, Sire, o plăcută datorie și anume aceea de a mulțami din inimă fraților de peste hotare, cari s'au grăbit a aduce prinusul muncii lor alătura cu noi; mulțămim de asemenea tuturor acolora, ce ne-au onorat cu prezența lor, muncind alătura cu noi pentru a complectă opera noastră și a face Expozițiunea noastră românească o manifestare a muncii și a științei în răsăritul Europei.

Am muncit la acest lucru, Sire, condus de două mari sentimente: acela de iubirea de neam și tron.

Incheiu deci cuvântarea mea strigând:

Să trăiți, Maiestate, ani mulți și fericiți, astfel ca peste zece ani să sărbătoriți împreună cu țara, jumătate secol de progres și fericire.

Să trăiască Maiestatea Sa Regina, buna, duioasa și aleasa doamnă care a făcut atât de mult pentru țara aceasta, nu numai cu gândirea și scrisul, dar și pentru renașterea frumosului trecut al industriei noastre casnice rodnice și înălțătoare!

Să trăiască Altețele Lor Regale principele Ferdinand și principesa Maria!

Să trăiască binecuvântații de Dumnezeu văstari pământești ai scumpei noastre dinastii!

Trăiască România!

Actul comemorativ.

De ministru Ioan Lahovary a citit după aceea actul comemorativ pentru deschiderea Expoziției.

Cuprinsul acelu act tipărit pe pergament, e cel următor:

Eu, Carol I, cu mila lui Dumnezeu și voința națională, Domn Stăpânitor și Rege al României, împlind cu ajutorul Atotputernicului, 40 de ani ai Domniei Mele, în care vreme, cu mare și multă dragoste pentru țară și neam, am lucrat împreună cu credinciosul și iubitul Meu popor pentru cucerirea desăvârșitei neatârării și pentru întemeierea Regatului României, alipind din nou, după multe veacuri, Dobrogea lui Mircea cel Bătrân Statului Român și împingând astfel hotarele țării peste Dunăre până la Marea-Neagră;

Voind a lăsa celor ce vor veni după noi o amintire trainică a celor petrecute în acești 40 de ani, și totdeodată a arăta atât poporului român, cât și neamurilor străine ceea-ce cu toții am făcut, cu mare râvnă și neobosită muncă, trecând prin multe zile grele, atât Eu, Regele, ajutat de credincioșii mei sfetnici și dregători și cei mutați dintre noi și cei cari azi stau împrejurul Scaunului Domniei Mele, precum și întreg poporul care pururea s'a arătat muncitor, înțelept și supus legilor în vreme de pace, ca și viteaz în zilele de luptă;

Hotărât-am și am poruncit împreună cu ministrii Mei și cu aleșii țării cari alcătuiesc Senatul și adunarea legiuitoare, ca pe dealul și pe câmpul Filaretului, într'un loc odinioară mlăștinos și părăsit să se sădească o grădină mare și frumoasă, care să fie pentru locuitorii muncitori din acea parte a Bucureștilor un loc de odihnă și de petrecere în zile de sărbători, și care spre amintire să poarte în veci numele Meu;

Iar în aceea grădină să se redice multe și mari clădiri unile vremelnice, iar altele statornice și desăvârșite, în care să se adune și comorile din trecutul neamului românesc și cele din zilele noastre și să se arate tuturor, pământeni și străini, rodul muncii și al ostenelelor poporului român și toate bogățiile cu care Dumnezeiasca Pronie ne-a împărțit: atât cele ascunse în ape sau în fundul pământului, cât și cele de pe munți și de pe dealuri și cele ce cu belșug în fiecare an ne dau holdele mănoase și rodnice ale acestei țări binecuvântate, și cari toate, prin munca și hărnicia iubitului meu popor, ies la lumină, se adună și se grămădesc, crescând pe fiecare zi avuția moștenită dela părinți spre a o lăsa mai mare urmașilor nostri cari, la rândul lor, cu ajutorul lui Dumnezeu, vor merge tot mai înainte pe calea propășirii, a fericirii și a măririi;

Și ca să fie cu noi mila și ajutorul Domnului și Mântuitorului Nostru la această lucrare, clădit-am din temelie pe dealul Filaretului, în locul bisericii vechi și dărăpănate una ca a Sfântului Nicolae din Iași, zidită de răposatul întru fericire Domn al Moldovei, Ștefan cel Mare.

Făcut în scaunul domniei, orașul București, în anul dela Mântuitorul nostru Isus Cristos 1906, luna Iunie 4, iar a domniei Mele al patruzeci și unulea.

Acest document este semnat de membrii familiei regale, de înaltul cler, de ministri etc.

După citirea acestui act, suveranii, principii, ministrii, precum și mitropoliții semnează actul și îl încredințează dlui Lahovary.

În timpul cât s'a semnat actul comemorativ, corul școalelor secundare compus din 500 persoane și condus de dl profesor G. Ștefănescu, a intonat imnul expoziției, apoi imnul «Trăiască regele» și Ginta latină.

Obrăznicii moderne.

Vedeam pe guralivii, pe Zoltanii de înaintea de a ajunge păzitorii oalei cu carne uitându-se chiorș la antecesorii lor de domnie, când împrăștiau banii ca ploaia pe alegeri. Tipau ca din gura șerpelui contra presiei din simplul motiv, că aceasta era în dreptată și contra lor. Dar s'au schimbat vremile. Cei guralivi de odinioară și slabi de eri azi pus-au mâinile pe frânele guvernului și acum joacă ei, rolul grozavilor Ei?... De fel! Jidovii îi joacă și pe ei și pe antecesorii lor. Căci doară le trebuia acte patriotice. Și în urma acestor splendide servicii patriotice — jidovești, alegeți mai «libere de libertate» nici că s'au mai văzut în Ungaria... Era de ajuns ca atare buzat dintre urmașii lui Israil să strige, că e în periclu patria, că agită Valahii — jandarmii cu droaia se năpustiau prin comune. Și doritori de merite patriotice s'au aflau câtă frunză și iarbă.

Singură Timișoara i-a produs cu sutele Zilnic fițuicile jidovești de aici înregistrate și înregistrează și azi crime de ale naționalistilor trădători de patrie. Îndeosebi preoțimea noastră a fost luată la ochi de acești vântură țara și nu fără rezultatul dorit de ei, căci procesele pentru agitație se întreprind zi de zi contra «popilor valahi».

Scriitorul acestor știri are numai două după, cap intentate deodată.

Mai zilele trecute iarăș alarmau foile din Timișoara. Popii, popii le stau lor în cale și advocații români, căci aceștia *seduc poporul*. Aceștia trebuie spânzurați, ș'apoi patria e salvată. Și «dracu nu culcă» ar zice un atare Șvab. Guvernul se vede că dă crezământ acestor mișelești scornituri, căci afirmative ar fi dat administrației ordinul să-i comunice numele acelor preoți cari au luat parte activă (?) la alegerile ultime. Iar aceasta — se zice — pentru că să tragă congrua celor trădători de patrie.

Horribile dictu! Împlinește-ți datorința în mod conștiințios și ești «hazaarul». Du-te însă și-ți vinde neamul ca popa Iorgovici și soțul dela Folea și ești ridicat în slavă de presa sionistă. Și toate acestea se petrec în veacul al XX., poreclit al luminii!

Dlor Ițig, Moritz et consortes! Nu ne-am născut noi cu congrua Dvoastră în busunar și dacă înaintașii nostri au putut exista fără de ea, păstrându-și caracterul întreg și neatins de spurcăciunea voastră, trăi-vom și noi ca dânșii. Una însă s'o știți: nu uneltirile voastre dar nici porțile iadului nu ne vor abate dela calea apucată și credincioșii nostri nu-i vom lăsa pradă uneltirilor voastre de lupi flămânzi după merite patriotice!

În atențiunea celor chemați:

N'ar fi oare conștient a se conchemă o adunare de protestare în centrul comitatului nostru Timiș, spre a se protestă și a se lua măsurile de lipsă contra unor atari mișelii?

Sune buciul, căci la chemare un suflet vom fi toți!

I. Surlașiu.
preot. or. rom.

Perge és Rozslay utóda
fabrică de mașini și de pluguri pentru
economie în Oradea-Mare.

Recomandă fabricație proprie de pluguri din cea mai bună calitate. o o o

Pentru fie-care preț i-a răspundere.

Magazin mare de grape, ciururi, eramă, zdrobitoare de struguri și tăietoare de paie.

NOUȚĂȚI.

ARAD, 23 Iunie 1906.

— **Un nou despărțământ al Astei.** La insistența avocatului dr. Coriolan Șteer frunțașii cercului Tășnad au hotărât să ceară dela comitetul central înființarea unui nou despărțământ «Tășnad» — care despărțământ de odată va stă numai din cercul administrativ Tășnad. Comitetul central deja a încredințat pe dl protopop din Santău Dem. Coroian, ca în calitate de delegat, să convoace adunarea constituantă, ce în scurt să va și întâmplă.

Notăm, că cercul Tășnad pân' aici s'a ținut de desp. Sălăgian-Chioran, care despărțământ fiind foarte vast, n'a putut să lucreze mai intensiv pentru propășirea culturală acestui cerc prea amenințat din punct de vedere național.

Deci cu bucurie trebuie să salute orice Român bun ideea înființării noului despărțământ, căci prin realizarea acestei idei să va ridica o cetate culturală acolo, unde elementul românesc pe observate dispăre în potopul unguresc....!

— **Logodnă.** Dl dr. Vasile Dan de Apșa, avocat în Sibiu, s'a logodit cu dsoara Cornelia Muțiu Ureche, cunoscută și publicului aradan, unde ca profesoară și directoră a școlii secundare de fete a lăsat bune amintiri. Urăm toate fericirile!

— **Regele Angliei la Berlin.** Din Londra se vestește: În cercurile diplomatice de acolo se vorbește cu toată siguranța, că regele Eduard, din Marienbad va merge la Berlin, ca să facă vizită regelui Wilhelm. Regele Eduard va pleca la Berlin la sfârșitul lunii August sau la începutul lui Septembrie.

— **Jidani expulsați din Brașov.** Dreptatea României față de expulsările de Jidani cămătari, s'a dovedit la Brașov. Aflăm, că mai mulți ovari expulsați din România și stabiliți la Brașov, vor fi expulsați mai departe, căci au fost prinși și aici cu usorăria.

— **Nou avocat român.** Am onoare a vă aduce la cunoștință, că am deschis cancelaria advocațională în Beclean (Bethlen, ctt Solnoc-Dobâcs). Beclean, în Iunie 1906. Cu toată stima: Dr. Octaviu Pavelea, avocat.

Mult noroc!

— **O conspirație anarchistă încontra lui Roosevelt.** Din Portland (America) se aduce știră, că anarhiștii poloni de acolo au făcut un complot în contra vieții președintelui Roosevelt. Fostul președinte al clubului anarchist polon, *Salaskiewicz*, a denunțat complotul. Ancheta pornită a adus date compromițătoare pentru vre-o 80 de membri.

— **Din «binefacerea» emigrării.** La asertarea din *Lösch* s'au prezentat 141 de feciori, din 647 câți trebuiau să se prezinte. Au fost înrolați 51. În Lubló din 85 s'au prezentat 15.

Toți cei ce nu s'au prezentat sunt în America emigrați din «fericită» țară, Canaanul Jidivilor.

— **Academician francez.** Din Paris se vestește, că în locul lui Perrand a fost ales cardinal Mathieu membru în academia franceză.

— **Statistica... stelelor.** Directorul observatorului astronomic Harvard, *Pickering*, anunță, că se va face o numerotare a stelelor de pe întregul firmament, ceea-ce însă nu e așa de imposibil după cum s'ar crede, astăzi când fotografia astronomică e așa de perfecționată.

— **Incoronarea lui Haakon VII.** Regele și Regina Norvegiei au plecat la Trondhjem împreună cu principele regal Olaf.

În catedrala istorică din acest oraș au fost încoronată regina Norvegiei. Oscar a fost încoronat la 1873.

Trondhjem fiind situat la Nord, Haakon VII și regina Maud vor fi obligați, să străbată cea mai mare parte din regatul lor.

La început se vor opri la Hamar, apoi la Lillehammer și Olta. De aci se vor duce la Molde, unde îi va aștepta marele cruciștor «Heimdal» care îi va conduce la Trondhjem.

— **Deputatul Achim — Împroce-suat.** Marele proprietar Kliment Pál a dat în judeca tăpe deputatul Achim, fiindcă acesta stăruie pe lângă muncitorii de câmp să pășească în grevă.

— **Perfecționarea electromobilului.** Marele electrician american Edison întorcându-se la New-York dintr'o lungă călătorie cu automobilul în Statele pe sud, declară că a descoperit în Carolina de Nord și Tennessee, bogate zăcăminte de cobalt, care îi vor îngădui să revoluționeze industria transporturilor prin electricitate.

Întrebuințând cobaltul, după un sistem conceput de dânsul, el va putea reduce la jumătate greutatea forței motrice a automobilelor și a înălțura principala piedecă pe care o întâlnește până acum electromobilul.

Se înțelege, că aplicarea cobaltului la formarea energiei electrice se va întrebuiți și la tramvae, de unde va urma o economie mare în exploatarea lor și puțința de a se mări confortul călătorilor scăzându-se și prețurile.

— **Corabie scufundată.** Din Dowez se vestește, că corabia Berta, care plecă din Rio de Janeiro spre Hamburg s'a scufundat aproape de Goodin, în urma ciocnirii avute cu un vapor venind din spre America. N'a scăpat cu viață decât copilul căpitanului Norhom. Opt oameni s'au înecat în apă.

— **Un preot vrednic.** Iubileul de 50 de ani de preoție a părintelui Ioan Șerb serbat în ziua a 2-a de Rusalii nu este altceva decât manifestarea iubirii Poenarilor față de bătrânul luptător, iar brăul cel roșu este recunoașterea muncii rodnice, — din partea forurilor înalte ale bisericii, — pe care a desvoltat în timpul unui semisecol exclusiv în sinul bisericii.

Sunt puțini bărbați, cari ajung etatea părintelui Șerb, dar sunt foarte puțini de aceea, cari timp de 50 de ani să fi stat în serviciul public, să fi adus atâtea jertfe altarului românesc.

Munca cea vastă i-a câștigat dragostea poporenilor săi, care să manifestează pas de pas, i-a câștigat recunoștința superiorilor săi, cari cunoscându-i jertfele i-a oferit brăul roșu, un semn al înbărbătării în viitor. Mulți ani să ajungă părintele Șerb spre binele Poenii și înfloririi școlii și bisericii sale.

Lifa.

— **Iuțala bicicletei.** În München un biciclist de renume (Th. Robl) a făcut într'o oră 89 km. cel mai mare record ajuns până acuma.

— **Inapoiți din America.** În Statele-Unite din Nord-America este lege, care împedecă și oprește strict a intra pe toți sub titlul, că sunt angajați la lucru. Pe aceștia dela graniță îi reînăpăiază fără nici o vorbă și nu e cu puțință a-i trece. Casul cel mai nou îl avem cu 16 inși, cari au plecat cu adrese la Cleveland și sosiți în Newyork au declarat, că sunt angajați cu plată de un dolar pe zi. Toți, fără excepțiune au fost reînăpăiați. Deci interesul fie-căruia cere, ca această declarațiune să nu o facă, ci de voiește să vie, să zică că vine să-și vadă neamurile ori altceva, dar să nu zică că vine la vre-o lucrare și că este angajat de cineva. (Românul).

— **Mulțămită publică.** De oarece M. On. dn Constantin Roza paroh în Leucușești — și în acest an m'a remunerat cu 50 de coroane în fața Reverendissimului domn protoprezbiter și a publicului asistent la ezamen, și pe această cale, mă văd îndemnat a da expresiune mulțămitei mele, față de M. St. meu paroh și director școlar, dorind să văd și din partea altora — cu dare de mână — față de învățătorimea noastră. Tot cu această ocaziune dl Roza, s'a obligat a mai remunera încă un învățător din tractul Belințului, începând cu anul 1907. Leucușești la 19 Iunie 1906. I. Furdian.

— Dnul Petru Popovici, subjude în Radna, cu ocaziunea ezamenului final dela școala confesională gr. or. rom. din Radna a dăruit 10 coroane pentru înființarea unei biblioteci școlare, pentru ce și pe această cale i să aduc cele mai călduroasă mulțămiri.

MRadna, la 6/19 Iunie 1906. *Tr. Givulescu* înv.

— **Necrolog.** Sâmbătă în 3/16 Iunie la orele 4 d. m. Iosif Pinta junior preot în B.-S.-Miclăuș după un morb greu și îndelungat împărțit fiind cu stele taine în etate de 32 de ani, în al 6-lea an de serviciu în via Dlui și a fericitei sale căsătorii a răposat în Domnul. Adormitul în Domnul a fost un preot și adevărat părinte sufletesc al poporului și ca atare iubit de toți, iar ca tată de familie era un părinte bun, și un econom de model. În mormântarja fiertatului preot s'a întâmplat luni în 5/18 Iunie premergând serviciul dumnezeesc în biserica din loc prin George Cherecheșiu, preot în Petigd, iar prohodul s'au început la orele 11 a. m. sub conducerea protopopului tractual Petru Sârbu cu asistența preoților: Georgiu Ilie (Ursad), Zaharie Moga senior, (Rohani), Ioan Cosma (Cărăsău), Alexandru Papp (Capâlna), Iosif Moga (B.-Uriș), Nicolau Popescu, (Cociuba), George Cherecheșiu, (Petigd) și o mulțime de popor și inteligenți din jur.

Fi-ei țărâna ușoară și memoria binecuvântată!

— **Concert.** Inimșii studenți abiturienți dela gimnaziul din Beiuș au hotărât se dea în decursul vacanței acesteia mai multe concerte. Primul îl dă azi în Beiuș cu următorul program:

I. 1. A. Popoviciu: «Marșul lui Tudor», cor. 2. I. Vidu: «Cântecul străinătății». 3. R. Popa: «Foaie verde de trifoi». 4. C. Dimitrescu: «La mijloc de codru des».

II. 5. Declamare din O. Goga. 6. a) O. Spire-scu: «De departe»; b) N. Ionescu: «Aulică lică»; solo de bariton, esec. de A. Ardelean. III. 7. T. cav. de Flondor: «Somnoroase păsărele»; cu solo de bariton. 8. Lachner: «Faurul». 9. Schuman: «Cântec». 10. C. Porumbescu: «Numele tău».

IV. 11. Solo de vioară, esec. de A. Popescu. 12. T. Lugojan: «Dorul», cu solo de bariton.

V. Melodii populare: 13. T. Lugojan: «Hazliul». 14. I. Vidu: a) «Doina»; b) «Păc». 15. T. Lugojan: a) «Spune-mi mândro»; b) «Fă-mă Doamne». 16. C. Porumbescu: «Marșul cântăreților».

Marți în 21 vor concerta în Vașcău cu următorul program:

I. 1. G. Musicescu: «Marș Regal». 2. C. Dimitrescu: «La mijloc de condru des». 3. E. Porumbescu: «Pe-al nostru steag». 4. I. Vidu: «Andaluza».

II. 5. a) Pergolese: «Siciliana»; b) G. Ștefănescu: «Mândruța dela munte» solo de tenor. 6. Declamare din G. Coșbuc.

III. 7. Heyberger: «Serenadă» cu solo de bas. 8. Schuman: «Cântec». 9. Abt: «O noapte de Maiu» cu solo de tenor. 10. T. Lugojan: «Spune-mi mândro».

IV. 11. Solo de vioară, esec. de A. Popescu. 12. T. Lugojan: «Dorul» cu solo de bariton.

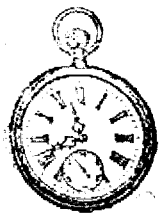
V. Melodii populare: 13. Vidu—Lugojan: «Sus opincă». 14. R. Popa: «Foaie verde de trifoi». 15. I. Vidu: a) «Doina»; b) «Păc».

VI. 16. a) G. Musicescu: «Imn»; b) A. Popoviciu: «Marșul lui Tudor».

Sâmbătă în Halmaj.

— **Mașini pentru prelucrarea poamelor.** Ministrul de agricultură Darányi pune la dispoziție gratis, pentru întrebuițare de 3—6 săptămâni, mașini pentru prelucrarea poamelor: moară de cedru sistem Simon; presă de vin de mere sistem Mafille; cuptor de uscat poame transportabil american sistem Rider; aparat de fiert spirt, pe roțile, sistem Györy. Cererile trebuie înaintate până în 15 Iulie. Comunelor cari produc prune în cantitate mare, ministrul le dăruiește pentru totdeauna un cuptor sistem Casenille, (în preț de 600 de coroane), dacă plătesc ele cheltuelile de zidire de vre-o 200—300 de coroane.

●◆● SEGEDINUL E ORAȘ VESTIT ●◆●

Acolo se pot căpăta cele mai ieftine Orolage și bijuterii, mai ieftine de cât ori unde. Nu-i de lipsă să ne dăm bani în mânăstrăine. Cine vrea să se convingă despre toate acestea, să ceară un catalog mare ilustrat, ce se trimite gratuit, dela *Scheiner. Samu, juvaergiu în Szeged.* Acolo se capătă un orologiu de argint dela 5 floreni începând, inel de aur, cu 14 carat dela 2 fl. 50 cr. în sus, cercei de aur dela 1 fl. 50 în sus, lanț (colier) aur 4 fl. 50 cr. un orologiu de nikel dela 2 fl. 50 cr. în sus, un vecker dela 1 fl. 50 în sus.

— **Congresul studenților Unguri.** La Dobrișin s'a adunat alaltăieri un congres al studenților universitari unguri.

În sinul studențimii a stîrnit bucurie mare faptul că societatea studenților poloni și-a trimis doi reprezentanți la acest congres. Dezbaterile congresului au început. Despre ce? Foile ungurești nu ne spun aceasta. Și oare asta-i lucrul de căpetenie? Nimeni nu va fi atât de naiv să creadă aceasta. În schimb să știe că în orașul *civisi*-lor să trăește foarte bine, încât tinerimea domniei de clasă și de rasă polone și ungurești vor găsi accentele cele mai sponzane pentru sărbarea unei înfrățiri atât de firești.

— **Falsificatori de bani — pedepsiti.** Din Viena se telegrafează. Liebel Hermann, care a fost dat în judecată pentru falsificare de bani, a fost pedepsit la opt ani închisoare.

— **O școală anarhistă.** În Zürich s'a descoperit o școală specială în care studenții ruși de — acolo — să deprindeau în aruncarea bombelor. În locuința fiecărui student s'a găsit câte un adevărat laborator de bombe.

— **Corecții pe hârtie calitate foarte fină** 100 bucăți cu 1 cor. 1000 bucăți 9 cor se poate căpăta în Librăria lui *Ingsuz J. și fiul* Arad.

— **Magazin de stofă de fabrică, Leichner și Fleischer, Pécs.** În magazinul exclusiv de stofă de fabrică se află de vânzare 3 metri stofă de lână pentru întreaga îmbrăcăminte bărbătească, dela 3-30—4-40—6-60 floreni în sus până la cea mai fină.

Pentru provincie trimitem bucuros probe. *Leichner și Fleischer, Arad, Szabadság-tér 17* Telefon 475.

Atragem atențiunea onorabilului public cetitor asupra inseratului fabricantului de sticle, Singer Armin și a lui Braun János din Szeghedin, publicată în numărul nostru de azi.

— Atragem atențiunea on. public asupra anunțului *Singer* care-l publicăm în altă parte a ziarului.

— Atragem atențiunea publicului cetitor asupra anunțului lui *Leel Össy I.*

— Atragem atențiunea asupra anunțului alui *Dorn Jozsef.*

— **Și cea mai frumoasă floare se vestegește** dacă nu grijești de ea. Și frumseța feței se vestegește, dacă nu te îngrijești de ea cu multă băgare de samă. O față frumoasă, tină și curată poți avea pururea, numaidacă folosești Crema de lăcrimioară a lui Vasváry.

— **Femeile engleze,** nici odată nu folosesc la față decât «Lapte de castravete» ce se găsește în adevărată calitate engleză în farmacia în Ballassa K., în Budapest—Erzsébetfalva. Spre influință sigură și e nesticăcios, ce deja după folosire de 2—3 ori înlătură ori-ce pete de pe față și aceleia îi dă tinereța și fineța.

Să grijim ca pe fiecare sticlă numele «Ballassa» să se găsească. Sticla cu 2 coroane, săpunul englez de castravet 1 cor., pudră de castravet 1-20. Se află în toate farmaciile. Prin postă se capătă din farmacia lui Ballassa Kornel, Budapest—Erzsébetfalva.

Se capătă în Arad la farmacia Földes Kelemen și la drogueria lui Voitek și Weisz.

Economie.

Arad, 23 Iunie 1906

Inaintarea economică a comunei Săliște.

(Urmare și fine).

La zi se primește până la 1000 litre de lapte numai din Săliște. Aceasta numai pentru sezonul cald de vară, pe timpul mai rece însă se primește și din comunele vecine, așa că e dat posibilul de a ajunge la 2000 litre pe zi.

În săptămânile de probă, până în 1 Iunie s'au prelucrat peste 30,000 litre de lapte și s'au plătit peste 3000 cor. în bani gata. Erau femei, cari până la 30 cor. au încasat pentru laptele adus în o lună. Apoi nu e acesta un mare bine pentru poporațiune? Pentru țaran a avea 20—30 cor. la lună e un venit cât de mare. Un bine e acesta, pe care numai cel ce-l are îl poate prețui. Iar binele nu stă și nu va sta numai în aceea, că

s'or împărți bani la popor, ci poporul însuși văzând bunul ce i-se face, va pune mai mult preț pe economia de vite, le va îngriji și va sporî numărul lor, ceace numai în interesul înaintării sale este.

În ziua de Rusalii anul c. însoțirea, după ce s'a convins de frumosul avânt ce-l poate lua, s'a și constituit. A ținut adunarea generală și a ales direcțiunea și comitetul de supraveghiere în mod definitiv. În urmarea acestora s'a și cerut înregistrarea firmei sub numele »Insoțire pentru valorizarea laptelui în Săliște«. În adunarea generală de constituire s'au votat și statutele însoțirii. În statute s'a primit un punct în înțelesul căruia laptele numai dela membrii se primește. Prin aceasta însoțirea va fi scutită de dare, dar s'a urmărit un alt scop îndeosebi. Membrii au subscris acții de câte 40 cor. După acție se dă 5% dividendă. Scopul fiecărui membru trebuie să fie și acela de a căpăta dividendă mai mare, iar aceasta mai ales atunci se va putea, când membrii totdeauna vor aduce lapte curat. Fiind laptele de tot curat, din el se produce mai mult unt, caș, etc., acestea se valorează pentru mai mult, mai mare va fi deci și dividendă. Cine aduce lapte fals, deci și pe sine se înșală. Un punct potrivit e deci acesta în statute.

De interes general e apoi dispoziția, că 25% din câștigul curat se împart pentru premii economice, iar interesele capitalului de rezervă se dau an de an epitropiei protopresbiterale a tractului ort. român din Săliște pentru crearea unui fond cultural filantropic.

Sunt frumoase aceste dispoziții statutare și după împrejurările locale și după pornirea luată e foarte sigur, că aceste dispoziții toate se vor împlini de așa, că mulți vor beneficia de ele și vor binecuvânta gândul și inima bună a aceluia, care a intrupat aceasta mult promițătoare însoțire.

Poporațiunea comunei Săliște și a comunelor învecinate din această însoțire își va simți pe viitor binele convenit. Un product însemnat al economiei sale de vite nu se mai pierde zi de zi, lună de lună, an de an, ci se valorizează în mod de tot rentabil. Un izvor nou de venit să asigure poporațiunii, un izvor neașteptat și mult prețuit.

Banii câștigați servesc trebuințele casnice, ce poate cu greu aveau acoperire, dau ajutor la nutrirea mai bună a vitelor, la sporirea numărului lor și apoi sigur la cultivarea fânațelor, iar toate acestea, cine ar zice că nu arată o înaintare în starea economică a unei poporațiuni, a unei comune.

Și acum să revin asupra urzitorului însoțirii noastre.

Acesta cum am amintit e dl prim-pretor Petru Drăgits. De zece ani și ceva e dânsul în această comună. Munca cinstită și fără preget a adus mult bine acestei comune și întregului cerc. Azi iarnă s'a aranjat iubileul muncii sale. Nici de atunci nu a pregetat a se ocupa mai departe de interesele obștei cercului său. Amintesc din lucrările mai mari — dela iubileu încoace — cum în sinodul protopresbiteral a câștigat teren pentru înființarea unui azil de bătrâni în Săliște, în care scop și dânsul a făcut donațiune. Apoi prin înființarea însoțirii pentru valorizarea laptelui a eșit iarăși la iveală interesul cel mare, ce-i zace la inimă întru ajutorarea și înaintarea locuitorilor din Săliște și cerc.

Numai cu mintea-i luminată, cu inima-i caldă, cu putere de voință extraordinară și cu muncă desinteresată a putut pune la cale îndeosebi însoțirea (lăptăria) ce așa mult promite, iar mulțămirea ca răsplătă deja de pe acum i-se exprimă, când știm că și aceia, cari n'aveau încredere în toată acțiunea începută îndeosebi pentru această însoțire pentru valorizarea laptelui, exprimă și doresc: pentru binele Săliștei și al cercului, trăiască domnul prim-pretor Petru Drăgits.

Oct. Sglimbea.

Vinul falsificat nu trebuie plătit. Curia regească din Budapesta a adus zilele aceste o sentință foarte interesantă. Un om cumpărase dela un negustor vin, dar nu l'a plătit. Negustorul a dat pe cumpărătorul în judecată și judecătorii de a 1-a și a 2-a instanță l'au judecat să plătească prețul. Curia însă, după ce comisiunea pentru examinarea vinurilor a aflat, că vinul a fost falsificat, a respins pe negustor cu pretențiunea lui, deoarece ce cumpărătorul a cerut vin

natural, deci vinul falsificat n'are datorința să-l plătească.

Păzitorii de câmp răspund pentru pagubele întâmplare din vina sau pentru neglijența lor, dacă acelea au fost puse între punctele sau condițiile pe cari au jurat.

Bursa de mărfuri și efecte din Budapesta.

Cota oficială pe ziua de 18 Iunie.

INCHEEREA LA 12 ORE :

Grâu pe Oct. 1906 (100—clgr.)	7-83 7.84
Secară pe Octomvrie	6.59—6.60
Orz pe Octomvrie	6.71—6.72
Cucuruz pe Iulie	6.39—6.40
Grâu pe Aprilie 1097	8.11—8.12

INCHEEREA LA 5 ORE :

Grâu pe Octomvrie 1906	7.84—7.85
Secară pe Octomvrie	6.59—6.60
Ovăs pe Octomvie	6.69—6.70
Cucuruz pe Iulie	6.39—6.40
Grâu pe Aprilie 1907	8.12—8.13

Prețul alcoolului în Arad.

Alcool rafinat în mare	Cor. 158—
„ „ „ mic	„ 160—
„ brut „ mare	„ 156—
„ „ „ mic	„ 158—

Tărgul de porci din Kőbánya.

De prima calitate ungară: Bătrâni, grei părechea în greutate peste 400 kgr. 116—118 fil.; bătrâni mijlocii, părechea în greutate 300—400 kgr. — fil.; tineri grei în greutate peste 320 kgr. 123—125 fil.; calitate sârbească: grei părechea peste 260 kgr. 124—125 fil.; mijlocii părechea 240—260 kgr. greutate 124—126 fil. Ușori până la 240 kgr. 116—118 fil.

Posta Redacției.

Dlui I. M. în B. Domnului Fabrițiu A. Degan îi poți scrie în *Veșel* u. p. *Branyicska*, comit. *Hunyad*, căci pe timpul de vară nu să va afla în *Fiume*.

Amicului, Veșel. Scrie, primim cu plăcere.

Dlui D. Maci, Căpruța. Mulțumitele publice se vor publica îndată ce va fi loc. Avem alt material mai important. Și apoi unele mulțumite publice prea sunt lungi.

Dl Ioan Abrudan, Tarian. Frumosul dvoastră articol, întârziind la vremea lui, a fost amânat pe vacanță când în vederea anului școlar viitor este mai actual.

Dlui I. preot în G. și dl T. S. da mai nou.

Amicul, Beiuș. Da, este.

V. M. în I. O. Adresați-vă dlui dr. C. Istrati, comisar al Expoziției, București.

Redactor responsabil: Sever Bocu.

Editor proprietar: George Nichin.

ANUNȚ.

Un om tânăr, care e specialist în moda femeiască și care vorbește perfect unguerește, germânește și românește, pe lângă o leafă grasă îndată află aplicare. Detaluri la firma lui

Iff. Kopethó Károly, Arad.

Cultivarea părului. Cea mai obvenientă cauză a căderii părului, după cum a dovedit-o cei mai renumiți medici, e însuși mătreața, cei ce sufer de acest morb

în timpul cel mai scurt devin pleșuvi, doare-ce mătreața slăbește perii și uscă rădăcinile părului. Nenumărați medici experți din patrie și străinătate recomandă „spiritul de păr PETROLIN”, despre ce prin epistole de recunoștință se arată că după o folosire de câteva zile împiedecă căderea părului, și ori ce alt morb de cap si în mod avanta

gios ajută la creșterea de nou a părului. La cumpărare să fiți cu băgare de samă la simbolul de mai sus. Orice alt spirt adus în circulație e numai o imitare și falsificare stricăcioasă. Se capătă numai la pregătitorul: Drogueria și laboratorul de cosmetică *Koranyi și Wachsmann, Szabadka.*

Magazin principal la farmacia *Földes Kelemen.* Se poate căpăta și în prăvălia de toaletă alui *Hegedüs Gyula.*

Alianța Măestrilor de Mobile din Arad

vis-à-vis cu ușa principală a teatrului.

Recomandă bogatul magazin de mobila cea mai modernă, lucrata exclusiv de maeștrii aradani

MARE ASORTIMENT DE PERDELE,
DIFERITE COVOARE ȘI COUVERTURI.

Înd scopol nostru a aduce în contact direct publicul cu maeștrii, punem la dispoziția onorabilului public

Mobila cea mai bună cu prețurile cele mai favorabile!

Cu planuri servim gratuit.

Atragem atențiunea publicului asupra magazinului nostru principal din calea Archiducei
Iosif No. 11. pe care îl ținem numai până în 1-a August.

Protejarea onor. public o cere:

Az Aradi Butorkészítő Iparosok Szövetkezete

mint az Országos Központi Hitelszövetkezet tagja.

Splendida iluminatie seara până la ora 11.

Sirupul carpatian pentru pept al lui Barcsay!

Cu fier, calciu și sirup de brad.

Acest sirup, ce se întrebuintează cu succes de 30 de ani, e admirabil medicament contra tusei și asudărei de noapte.

Promovează pofta de mâncare, nutrirea și mistuirea; întărește și întinerește corpul.

Bărbații și copiii, îl pot folosi fiindcă are deosebită influință asupra singelui și formării oaselor.

Prețul unui flacon 80 cr.

Se poate căpăta numai la spîțaria lui

Barcsay Károly

Szeged, Széchenyi-tér 12.

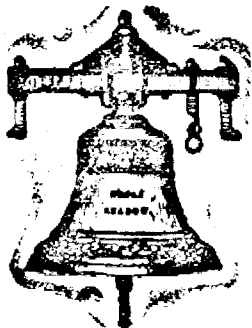
Frideric Hönig

Turnătorie, fabrică de clopote și metal,
arangeată pe motor de vapor.

Arad, strada Rákoczi Nr. 11-28.

S'a fondat la 1840.

Premiat la 1890 cu cea mai mare
medalie de stat.

Cu garanție pe mai mulți ani și pe lângă cele mai favorabile condiții de plătire — recomandă clopotele sale cu patentă ces. și reg. invenție proprie, care au avantajul că față cu ori-ce alte clopote, la turnarea unui și aceluiași clopot tare și cu sunet adânc — se face o economie de 20—30% la greutatea metalului.

Recomandă tot-odată clopote de fer, ce se pot învîrți și postamentele de fer, prin a căror întrebuintare clopotele se pot scuti de crepat și chiar și cele mai mari clopote se pot trage fără-ca să se clătine turnul.

Recomandă apoi transformarea clopotelor vechi în coroană de fer, ce se poate învîrți, cum și turnarea din nou a clopotelor vechi, sau schimbarea lor cu clopote nouă pe lângă o supra-solvire nelsemnată.

Liste de prețuri și cu ilustrațiuni — la dorință se trimite gratis.

Dacă suferi de reumă și răceală nu căuta alt medicament ci cumpără o sticlă de spirt de reumă de Dr. Flesch

care vindecă reuma, răceala, durerea de mâni, picioare, spate și șele, slăbirea mânilor și picioarelor, durerile iscate din bătaii, sfortări, scintiri și umflăturile, mai în grabă de cât ori-ce alt medicament. Influința se poate vedea în timpul cel mai scurt, chiar și la morburile vechi la cari n'a folosit nici scaldă nici alt medicament. Se poate căpăta la inventatorul și la pregătitorul lui

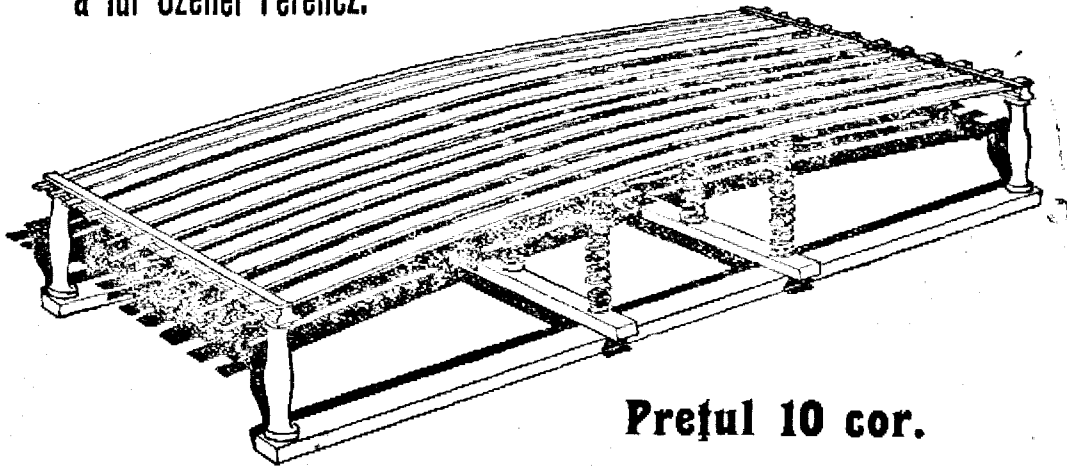
Dr. Flesch Emil apotecar „Magyar Korona“
GYÖR — Baross-ut Nr. 24.

Budapesta, magazinul prim în apotecile lui Török Iosif
Budapesta VI. Király-n. 12. și Andrássy-ut 26.

O sticlă de 1½ delitre 2 cor. La o folosire mai îndelungată, pentru o sticlă „familiar“ prețul 5 cor., din care 2 sau 3 la dispoziție le trimitem pe lângă ramburs postal

Samiera „REFORM“

adaptată și brevetată
a lui Czeiler Ferencz.

Prețul 10 cor.

Avem onoare a atrage binevoitoare atențiune a p. t. public a supra samierei „REFORM“ mai sus desenată.

Aceasta samiera „REFORM“ după mulți ani îndelungați folosită, escludând orice nedumerire, s'a adeverit, că e foarte rentabilă, căci e bună, țiuătoare și practică.

Pe lângă toate acestea samiera „REFORM“ e foarte ieftină, deci ușor se poate pune în țirculație.

Avantagiile acestei samiere „REFORM“ sunt următoarele: e ușoară (12 Kgr.), se poate ușor desface în părți singuratică și de către ori și cine în câteva minute se poate încheia, ce-i mărește valoarea și împrejurarea că e scutită de viermi și se poate ținea în curetenie.

Impachetarea și magazinarea ocupă loc puțin, prin ce cheltuielile de enbalegiu și expediție sunt foarte mici.

Pe lângă toate acestea și alte avantagii neînșirate aici, samiera „REFORM“ e cea mai ieftină și mai țiuătoare.

Ca P. D-ta să te convingi despre adeveritatea celor spuse de noi, recomandăm ca probă mai multe bucăți din samiera „REFORM“ și suntem infirma convingere că acest articole pe mai departe îl vei comanda numai dela noi.

Cu toată stima:

Czeiler és Szathmáry

FABRICĂ DE LEMNĂRIĂ ȘI MĂSĂRIE
ARAD, Str. Pöltemberg Ernő 7-8-9.

Institut regnicolar de pictură și
artă industrială.

Depesă: Intemeiată
BLASKOVITS. la 1887.

De mai multeori premiat.

Bátori Blaskovits M.

PICTOR BISERICESC

Szabadka, Erdő-sor 66.

Recomandat din partea Excel. Sale primatului papal și a clerului înalt, din partea Magn. Sale contelui Iohnai Festetics Tassilo, Pictorul eparchiei lor sârbesti, recomandat din partea Excel. Sale patriarh. C. Brancovici.

de biserică după stil, stucco. Anuirea cracilor fără șehă. Vărnirea bisericelor, ce poate spăla de ploaia. Pictarea iconostaselor în execuție artistică în mod extravagant de ieftin. Bi-ortelilor mai sărace mai ieftin cu 25%. Pictare academică.

• Vopsea pentru biserică și turnuri, ce rezistă contra viforului, ploaiei și focului. ♦♦♦♦ Schimbării vremii. Vopsirea svântă păreții umezi, căci nu împiedecă evaporarea ei. E fără miros și ușor se svântă. E potrivită și la vopsirea pietrei, cărămidii, țiglei, ului, lemnului, florului, tînii-hiolei, sticlei, precum și a decoratiunilor de scenărie. • Focului. — Am onoare a aduce la cunoștința onor. public și pr. st. preoți, că pentru a bisericilor și a turnurilor până acum nu s'a găsit vopsea, ce se poate căpăta exclusiv de la acest institut. Picturile făcute cu această vopsea rezistă câte 100 ani. Specialitatea inventată de mine, e ori pe cele uzate până acum, prin construirea practică și mult mai folositoare. Modele și planuri la dorință se trimit gratuit. Cineizel și șeptor de adeverință, ce documentează succesul muceii mele în tot atâtea biserici.

Inserate se primesc la administratia „Tribunei”

**Se recomandă
a executa următoarele:**

OPURI și BROȘURI		FOI PERIODICE
INVITĂRI BILETE DE LOGODNĂ <small>după dorință și în culori</small> BILANȚURI ANUNȚURI FUNEBRALE	<p style="border: 1px solid black; padding: 5px; display: inline-block;">● Tot felul de lucrări tipografice ●</p> <p style="font-size: small;">atingătoare de această branșă</p>	PROGRAME BILETE DE CUNUNIE <small>după dorință și în culori</small> ADRESE BILETE DE ÎNTRARE
<p style="font-size: 2em; margin: 0;">„TRIBUNA”</p> <p style="font-size: 1.5em; margin: 0;">ARAD</p> <p style="font-size: small; margin: 0;">Str. Deák Ferencz nr. 20</p>		
PREȚ-CURENTURI <small>în cel-ee limbă</small> NOTE STATUTE • LIBELE CIRCULARE	<p style="border: 1px solid black; padding: 5px; display: inline-block;">● Diferite tipărituri pentru bănci ●</p>	CĂRȚI DE VISITĂ <small>diferite formate</small> MENU PLICURI CU FIRMA OBLIGAȚIUNI
CĂRȚI în COMISIUNI	<p style="font-size: small;">Comandele primite să efectueze prompt și consciincios.</p> <p style="font-size: x-small;">Prețuri moderate!</p>	EDITURĂ PROPRIE

Telefon pentru oraş şi comitat
387.

BRAUN N. A.

Telefon pentru oraş şi comitat
387.

deposit de vopsele

Boros Béni-tér nr. 9 : **ARAD** : Forray-utca nr. 7.

Cel mai bun isvor de **vopsele, • lacc, • oleiuri, • Carbolinenm.**
cumpărare tot felul

Comandele din provincie cu reîntoarcerea poştii vor fi aranjate.

Cumpărătorii cunoscuţi vor primi mare favoruri. Singurul pregătitor în Arad de vopsele pentru sobe.
Se poate căpăta numai la pregătitor.

Cere binevoitorul sprijin: **BRAUN N. A.**

E şi în interesul D-Tale!

Dacă voeşti se cumperi, nu întârziă de a cerceta

magazinul
de stofe de haine pentru femei

a lui
HEGEDÜS ÁRMIN

care acum e sortat cu cei mai noi şi mai la modă articoli.

Preţurile neîntrecute de ieftine esclud ori-şi-ce emulare.

Preţurile articolilor de reclam:

Un blous la modă foarte frumos şi o stofă
pentru haine mtrul **33 cr.**

Ombree stofă pentru blous elegant şi fin, re-
gele sezonului mtrul **65 cr.**

Ce nime n'are, o plapoma briliantină
pentru două persoane, pân'acum 4 fl., acum **2.95 cr.**

Magazinul meu de stofă din patrie e de ajuns
pentru întreg comitatul Aradului.

Mare asortiment dintre 120 şi 140 cmtri de stofă
se poate afla numai în prăvăliile din capitală.

Rog să priviţi galantarul meu! Cere sprijinul on. public cu stimă!

HEGEDÜS ÁRMIN

Arad, piaţa Szabadság nr. 17, vis-à-vis de cei 13 martiri.

Rog a privi galantarul vânăt!

ATENŢIE!

Cel mai vechiu şi bun magazin de maşini din com. Ciănad
a lui

Glück Samu
MAKO.

Life- Maşini de sămănat după cel mai
rează nou metod,
15 serie 200 fl., • 17 serie 210 fl., • 19 serie 225 fl., • 21 serie 240 floreni.

Cea mai nouă : bicicletă pentru armată „METEOR“ tare cu 65 fl.

Maşini noi de cusut „SINGER“ 80 fl.

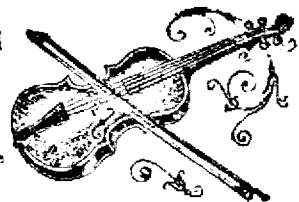
CIURURI, TRIERE, MORIŞTE, pluguri de oţal şi alte instruenţe pentru economie.

Curele şi oleuri pentru maşini, unsoare de maşini
pe lângă preţurile cele mai ieftine şi pe lângă condiţiile cele mai
favorabile de platire.

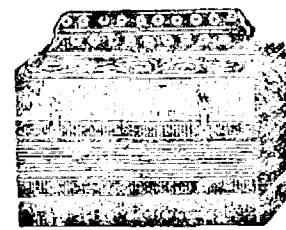
Cel mai bogat magazin pe câmpie
pentru instrumente muzicale e a lui

BRAUN JÁNOS

pregătitor de instrumente muzicale
SZEGED, Strada Kárász nr. 7.

Unde se pot căpăta pe lângă preţurile cele mai moderate
cele mai bune violine, celo, gurdune, braci
(violina secund) şi strune şi mai
departe clarinete, harmo-
nice.

Reparări se efectuează artistic şi în
modul cel mai grabnic posibil.

Trimitem gratuit cataloage ilustrate
în limba maghiară şi ger-
mană.

Cel mai bun

prav pentru insecte

pentru nimicirea purecelor, stălni-
ţelor, muştelor şi a altor insecte.

Tabakó

admirabil prav contra moliilor, efectul
deja după o zi întrece pe cel al naphta-
linului.

Jumătate klgr. . . . . 50 fileri.
Un klgr. . . . . 1 cor.

Se poate căpăta

în Arad şi jur

numai la drugheria şi parfumeria

Vojtek és Weisz

ARAD

RESTAURANTUL TÓTH ENDRE

Am onoare a atrage atențiunea p. t. publicului asupra fostului restaurant

KASS

acum preluat de mine și remaniat după cele mai moderne cerințe.

Cele mai fine și mai bune băuturi, precum vinuri, licheruri, șampanii, se pot căpăta aici.

Mâncările restaurantului nostru sunt neîntrecute.

000 Seară de seară muzica cea mai bună dilectează pe oaspeții mei. 000

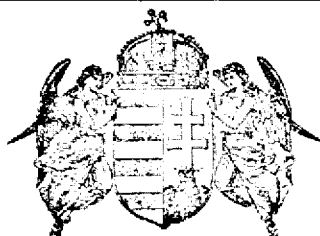
Serviciu prompt, curat și conștientos. 000 Abonamente se fac cu prețuri moderate.

Cu deosebită stimă

Tóth Endre
restaurantier.

Premiat cu medalia cea mare la exp. milenară din Bpesta în 1896.

**TURNĂTORIA
DE CLOPOTE**

Fabrica de
scanne de fer
pentru clopote -- alui

ANTONIU NOVOTNY

TIMIȘOARA-FABRIC

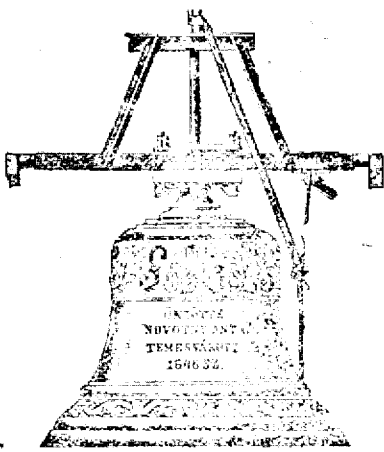
Se recomandă spre pregătirea clopotelor nouă, precum la turnarea de nou a clopotelor stricate, spre facerea de clopote întregi, armonioase, pe garanție de mai mulți ani provăzute cu ajustări de fer bătut, construite spre a le întoarce cu ușurință în orice parte îndată ce clopotele sunt bătute de o latură fiind astfel mântuite de crepare. Cu deosebire sunt recomandate

CLOPOTELE GĂURITE

de dînsul inventate, și premiate în mai multe rînduri, cari sunt provăzute în partea superioară — ca violina — cu găuri ca figura S

și au un ton mai intensiv, mai adînc, mai limpede, mai plăcut și cu vibraire mai voluminoasă decât cele de sistem vechiu, astfel că un clopot patentat de 327 klg. este egal în ton cu un clopot de 461 klg. patentat după sistemul vechiu.

Se mai recomandă apoi pentru facerea scaunelor de fer bătut, de sine stătător, — pentru preajustarea clopotelor vechi cu ajustare de fer bătut ca și spre turnarea de toace de metal. — Preț-curanturi ilustrate gratis.

Cumpărare de prăvălie!

Am onoare a aduce la cunoștința onor. public din loc și jur precum și onor. mei clienți, că am cumpărat

prăvălia de ghete a lui GORZÓ și soții

care există de 15 ani și în care și eu am fost partaș. De azi înainte eu o voi conduce ca prăvălie proprie.

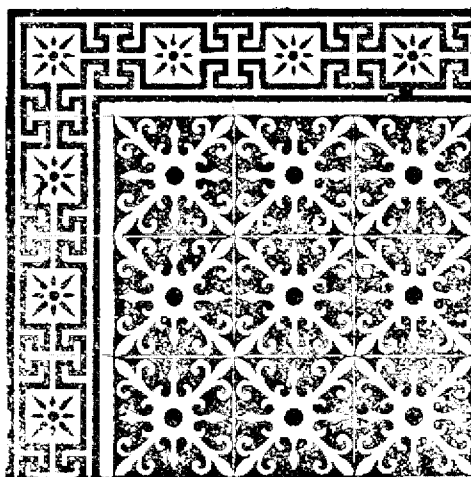
Cu deosebită stimă

BOLEZNI ANTAL

Arad, Salacz-utca 2 sz.

Özy. Guttmann Jakabné és fiai

fabrică de piatră artificială în Nagybecskerek.

Recomandăm

plicile noastre
pentru pavagiu de
cement și piatră
artificială

în 65 diferite forme
pentru
pavarea de coridoare,
cuine, antisambre, chilli
de scaldă, verande, intră-
rile sub porți, trotuare
și de criptă.

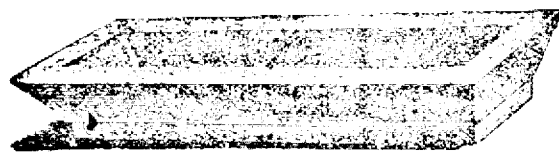
**Infrumsetări
architectice**

se pregătesc după ilustrațiuni
din catalogul nostru sau după
desen.

Valauă din beton

(cement) în diferite forme
pentru porci, cai și vite de
îngrășat.

— Prețurile sunt mai ieftine decât pentru valauale de lemn. —

La dorință fiecareia se trimite cataloage gratuit.

Molnár Antal

măsar

Arad, Part-u. nr. 4 (Casa proprie).

Se recomandă onor. public pentru pregătirea a ori-ce fel de lucrări de lemn aparținătoare acestei branșă, precum:

mobile de alcouri, de prânzătoare, de salon, de cuină,
de grădini și de vile,

precum și spre **pregătirea aranjamentelor de prăvălii,
de birouri, de portale** și ori-ce fel de lucrări pentru **bi-
serici** și alte **edificii publice**.

Comandele se efectuează prompt pe lângă prețuri convenabile și garanță.

— Desemne și modele chimice se trimite la cerere. —

Deschidere de magazin cu coloniale și delicatose.

Pe strada Weitzer János, în casa lui Mayer vis-à-vis de poșta principală se pot căpăta coloniale, delicatose, caș de tot felul și admirabil unt pentru ceai. Mere fine din Ungaria de sud, torte de tulipan! Pește proaspăt ananas, țipar proaspăt, tot felul de cârnuri, cârnăței de Kassa, șuncă de Kassa, cârnăți-cnac de Győr, șunci proaspete, cârnăți de șuncă. Brânză de munte proaspătă. Mazere verde, cartofi noi, cararabe, castraveți, oțăt de vin. Tot felul de carne de animale sălbatice. Cere sprijinul binevoitor cu stimă

SZISZKA I.

Fluidul

— lui —
Kwizda

Timbrul șerpelui.
Fluidul turiștilor.

Să unge pielea cu acest fluid pentru întărirea vinelor și a mușchilor. Turiștii, bicicliștii și călăreții îl întrebuințează pentru o-să înviora după drumuri îndelungate.

Prețul unei flacon || O jumătate de flacon
2 coroane. || 1 cor. 20 fil.

Ioh. Francisc Kwizda

furnisorul curții ces. și imperiale și al curții principiare bulgărești
Farmacist, KORNEUBURG lângă Viena.

Gine vrea să cumpere ghete de vară

(fél czipő)

ghete pentru bărbați pentru femei și copii precum

în piele colorată

pe lângă prețurile cele mai moderate în un asortiment bogat acela poate se căștigi în prăvălia lui

Czernóczy Mihály

călțunar pentru bărbați și femei

Kossuth-utca nr. 67 și Boros Béné-
tér nr. 2.

Cimbalmă

se poate căpăta în rate și pe lângă prețuri moderate, trimițând cataloage mari ilustrate. — Numai la mine se poate căpăta «Școala» de cimbalmă, după care poate învăța foarte ușor ori și cine și fără profesor. Partea I-a 4 cor., a II-a 3 cor. 60 fil., a III-a 3 cor. 60 fil. După trimiterea banilor espedez gratuit.

VARGA PÁL

fabricant de cimbalmă și de muzice

M a k 6 (casa proprie).

Sesonul de primăvară și de vară pe anul 1906. STOFE VERITABILE DE BRÜN.

O garnitură de 3-10 metri pentru haine bărbătești (sacco, vestă și pantaloni) costă:
Cor. 7—, 8—, 10— calitate bună
„ 12—, 14— calitate foarte „
„ 16—, 18— „ fină „
„ 21— calitatea cea mai fină

O garnitură pentru haine negre (redingotă) 20 cor.
— Tot din magazinul firmei recunoscute ca solide

SIEGEL-IMHOF, BRÜN

să pot cumpăra tot felul de stoffe pentru pardisio, loden pentru turiști, mătase-camgarn etc. în prețurile fabricii. — Mostro să trimit gratis și franco. — Pentru transport iau răspunderea. — Mare favor pentru particulari, ocaziune de a cumpăra cu prețul original al fabricii.

Scutit prin lege: ori ce imitațiune și reproducere oprită.

Necunoașterea legii nu e scuză.

Judele: Osânditul, d-ta ți-ai prăpădit banii până la ultimul crițar, pe lucruri de nimica, deși trebuia să știi, ca ori și care, că numai balzumul și unsoarea Zentifolie a lui Thierry singură e un mijloc sigur în toate cazurile precum dovedesc aceasta nenumărate scrisori de mulțămire.

Părătul: Durere m'am lăsat sedus de multe ori și am folosit mai multe balsamuri falsificate și mijloace nefolositoare, ce mi-s'au recomandat, ceea ce im pare rău din toată inima.

Judele: Necunoașterea legii nu e scuză. Pentru ce nu ți-ai procurat d-ta broșura cu dovezi nenumărate dela apotheca lui Thierry, ce se dă gratis.

Părătul: Durere n'am știut nici asta.

Judele: Sub condițiunea, că vei procura-o aceasta, de-a astădată ești achitat pentru neglijința de a grijii de sănătatea d-tale și acelor din casă. Peste tot în viitor să te ferești de ori ce lucruri falsificate și să ții tare numai la balsamul lui Thierry, ca singur mijloc sigur. Legile sanitare doresc, ca să le ținem strict și ori ce călcare a lor se pedepsește asupra sau prin morb sau prin slăbiciune. Balsamul lui Thierry stă întru ajutorul omenimii bolnăvicioase și lecuiește ori ce boală. Și d-ta nu mai ai de suferit, decât îl ții în casă în totdeauna și-l folosești.

Balsamul lui Thierry este un mijloc fără păreche contra tusei, catarului, durerii de pept, tuberculozei, a inflamantii de gât, a răgușelii, a bronchitei, a durerii de plămâni și de ficat, contra sgarciurilor de stomac, a colicei, a perturbațiilor în rânză, și mai ales contra influenței. Prețul: 12 sticle mici sau 6 duple, sau una mare cu patent 5 cor. franco.

Unsoarea Zentifolia a lui Thierry ste un non plus ultra pentru ori ce rane vechi, inflamațiuni, boale de piept, orbanț, copturi și umflături, buboaie, vătămături, beșicături și ori ce boală de piele la prunci.

Aceasta unsoare inmoie și depărtează ori ce corp străin, ce a pătruns în trup, ca țeruse, glăji, țanduri, nisip etc. fără durere, împiedică înveninarea de sânge și face superfluă ori ce operațiune împreunată cu durere.

Prețul la 2 doze franco 3 cor. 60 fil. Broșura cu miile scrisori de mulțămire se trimite ori și cărui gratis și franco.

Se spedează numai pe lângă plătire înainte sau rambursă. Se capătă la apotheca A. Thierry în Pregrada la Rohits-Sauerbrunn. La noi se adă la I. Török și Dr. I. G. L. Egger în Budapesta.

L. Vértas în Lugos.

FISCHER KÁROLY

fabricant de funii, țesături, de site și saltele de sirmă.

Arad, József főherceg-út 8. sz.

Recomandă preparatele sule de sirmă ca: țesături de sirmă din aramă, fier și ține, pe cari le are în deposit mai ales pentru mori, fabrici și scopuri agricole. Afară de acestea, recomandă sitele sale pentru Sita de ventilaț sistem Bachler. Pregătește țesături de mână și fabrică la îngrădit de grădini, grădini publice, curți de galițe și păduri cu vinat, site de sirmă cu ramă de fier pentru scopuri delucrări de pământ, nisip, petriș, și pentru lucrări de mine, zidiri și grădinărit. Site la ferestre de pivnițe și magazine de grăunțe. Apărătoare de scinte la locomotive, mori și cosuri de fabricii. Somiere elastic, de oțel pentru pat pe staluri de fier și lemn, cari în privința ușurintei de a se ținea curat sunt foarte recomandabile. Diferite site din păr, aramă și mătase, dobe pentru tutun, site-dobe, și orice fel de obiecte și lucrări din aceasta branșă — cu prețuri din cele mai moderate.

Sirupul de miere de teiu al lui Haláp

aduce mari servicii celor tuberculoși, și ori și căruia, care tușește, care e răgușit, răcit, fără apetit și care slăbește.

De multeori o tuse neluată în samă și ne vătămătoare e semnul tuberculozei. Nimeni să nu aștepte înrădăcinarea răului, ci să-l stărpească, deși când incolțește, iar unde să observă, să fie nimicit prin

sirupul de miere de teiu al lui Haláp

care are influința sigură la dureri de piept, tuse, răceală etc. Sticlă de probă 3 cor., sticlă mare 5 cor. — După trimiterea banilor înainte se capătă numai

în farmacia „Apostol“, Budapesta
József-körút 64/29.

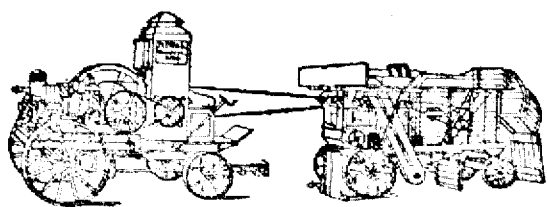
Vindecarea deplină a boalelor secrete!

Să nu pregete nime într-o chestiune atât de gingașă a se presenta odată în persoană pentru că cu ajutorul instrumentelor speciale aduse din străinătate poți afla punctul local, cauza, răspândirea și starea boalei, ori cât de adânc ar fi boala înrădăcinată în organism. Pe baza acestei examinări poți cu singuranță afla și calea pe care ajungi la vindecarea răului, ceea ce fiecare o poate face acasă fără de a-și împedeca ocupațiunile. Dacă cineva nu poate veni în persoană, atunci să-și descrie boala cu deamăruntul și după ce va fi examinată va primi deslușirile de lipsă și leacurile trebuincioase pe lângă ținerea în cel mai mare secret. În scrisoare pune marcă de răspuns. După încheierea curei, au la cea scrisorile se ard rere expresă se retrimite.

Un astfel de lecutor și curățitor e instituțul special al drului Palóc, medic de spital (Budapesta VII Kerepesi-ut 10) unde cu bunăvoința și conștiințiositate capătă ori-cine (bărbat sau femeie) deslușiri asupra vieții sexuale unde i se curăță sângele bolnav, nervii i se întăresc trupul întreg se eliberează de boală și sufletul de chinuri.

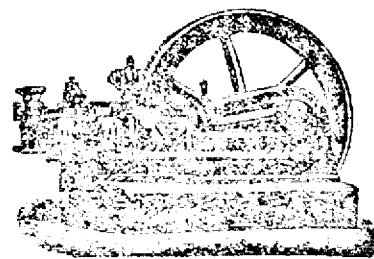
Fără conturbarea ocupațiilor zilnice dr. Palóc vindecă de ani de zile cu siguranță, repede și din fundament cu metodel lui propriu de vindecare și casurile cele mai neglijate boalele de beșică, de țeve, de testicule, de șira spinării, de nervi, urmările onaniei și ale sifilisului, poala albă, boale de sânge, de piele și toate boalele ce se țin de organele sexuale femeoști. Pentru femei e sale de așteptare și intrare separată. Consultațiunile le dă însuși dr. Palóc (dela 1 ore în a până la amiază).

Adresa: Dr. Palóc medic de spital, specialist Budapesta VII, Kerepesi-ut 10.

LEEL ÖSSY IMRE

turnătorie de oțel, fer și metalurgii și atelier de reparări de mașini
Timișoara-Iosefin, Strada Pacsirta nr. 4.

Primesc

transformări de triere, automate pentru arat, ș. a. lampe de acetilen și tot felul de mașini de macinat, mașini de fabrici cu ajustare deplină, apoi tot felul de lucrări de dulgherii și reparaturi de mașinării.

Fabric

mașini pentru sămanat și pus
de cucuruz
greble de fân, pluguri
și prese de vin.

Espedez

mașini de abur, cazane, apaducte și pompe pentru fântâni, apoi fer, oțel și și metal turnat în formă brută ori prelucrată după orice formă și desen.

== Cumpăr ori schimb ==
mașini vechi, fer bătrân și ori ce fle de metalurgii.

Fiecare cumpere apă minerală numai „Répáti“ și să bea cel ce vrea se ajungă viață lungă și și d'acea pentru că face de prisos multe ape minerale austriace și străine.

„Répáti“

svorește din pământ săciuse, într'o curățenie ideală răpsită de baccelle și conținând cu îmbelșugare fer.

Répáti, apă acră și univorsală este de un efect tinerător și vindecător se folosește cu nimer rezultat mai ales împotriva tusei rășelii, stomacului, rărunchilor, ficatului și a boalelor de intestire precum și la boalele urinei, apoi contra reumatismului, anemiei și împotriva boalelor de pept și organelor de respirație și mistuire.

Cu **Répáti**, este o apă foarte plăcută și de un efect foarte că **Répáti**, vindecător admirabil este foarte lefină, drep-aceea fiecare care-și prefește sănătatea, ea beutură de oate zilele, goală cu vin ori cu lapte să o folosească.

Répáti, se poate căpăta în ori care prăvălie de coloniale și se expediază și la casa particulare.

Magazin exclusiv pentru Arad și ținut la

BOROS LAJOS

magazin și locuință: ÁRPÁD-TÉR No. 5.

La cumpărătorii din ținutul Aradului, la o comandă cel puțin de o ladă (50 de sticle) expediția la gara din Arad se face gratuit.

Annun!

Remediul cel mai bun în contra răcele, tusei și a guturaiului este **Ceaiul pentru piept de Száskabánya!** — Sa poate afla la farmacistul: **Dr. Béla Odor**, din Száskabánya (com. Krassó-Szőreny)

Un flacon, cu porto, 1 cor. 10 fil.

VARGA SÁNDOR

◆◆◆ ATELIER DE SCULPTOR ◆◆◆
Szeged, Tisza Lajos-körút 79

Primește spre efeptuire: decorări de edificii, frontispriu, plafoane teracotte din gips, decorări din cement și beton în ori-ce stil, în ezeucție corectă; tot astfel statue după portrete sau după natură în ezeucție artistică pe lângă prețuri moderate.

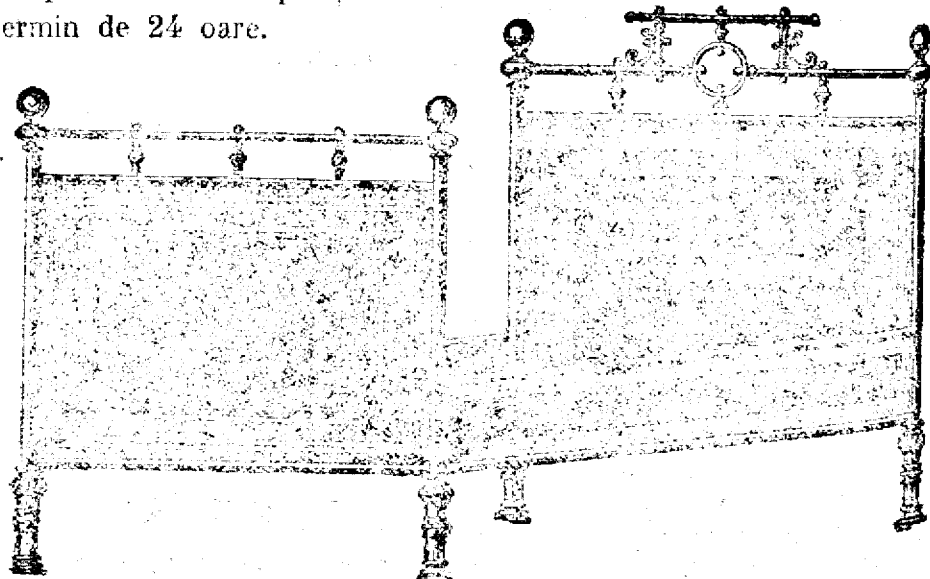
Fabrică de mobile de fier și de aramă în Arad.

Am onoare de-a anunța pe domnii proprietari de vile și de grădini acuma la începutul sezonului de primăvară că am un bogat asortiment de

chioșcari de grădini, scune, bănci și umbrare în ezeucție excelentă și plină de gust, cari țin ani de zile și să efectuiază în orice mărime și formă.

Instalări complete de cafenele și oteluri fabricatul propriu.
Mobile de fier și aramă și somiere pentru particulari în ezeucție admirabilă.

Trimit devizuri după dorință în scris sau șeful fabricii mele va sta publicului la dispoziție în termen de 24 oare.

Comande primește:

Fleischer Testvérek

FABRICA: Aulich Lajos-u. 14.
DEPOSITUL: Lázár Vilmos-u. (Palatul Földes)

Atelier de sculptură în Arad.

Am onoare a aduce la cunoștința onoratului public și dnilor măiestrilor măsari, că

cu începerea dela 1 Iunie

am deschis un atelier de sculptură în Arad

strada Halász nr 9.

Cere sprijinul binevoitor

ÁBRAHÁM JÓZSEF
sculptor.

Un copil cu bună creștere îndată are primire.

Lucre distins și durabil.

Serviciu prompt și punctual.

Liferantul armatei comune ces. și regești.

S'a deschis

sub nrul 1. din strada Salacz

(vis-a-vis de Hotel Central)

prăvălia de cuțere, de lucruri de lux de piele, de șeli și de pielarie
a lui

BERCZI PAL.

Deposit mare de lucruri de lux de piele de calitate cea mai bună și anume: CUFERE, PORTOFOLIU DE CĂLĂTORIT, NECESARE, toalete, ridicule; ghiozdane pentru bani, de buzunar, de tutun, de rugări, pentru acte, chelneri, vânători și altele; tot felul de buzunare și multe de călătorit. Asortiment bogat de șeli, părți de șea, articli de călătorit, sport și pentru dresură.

Adjustări întregi de șeli pentru călătorești și ofțeri două prescripții.

Unelte de călătorie și de cai de inbacnat în abundență, asemenea am biciuri, toporiște, ticiuri împletite de piele, biciuri pentru patru cai, tot felul de sudătorii de lux și de ham, veliute pentru cai, rețele contra muștilor, zăbrele și altele. Unelte pentru grajd și pentru îngrijirea caiilor anume: perii de cai, manuși de cai, piele de cerb, bureți pentru spălatur trăsurilor și alte unelte din copită, piele galbănă și din gumi.

Când mă recomand bunei voinți a marelui public, nu întârziu a spune, că toate lucrurile, toate reparările se fac sub conducerea mea.

Mai departe pe baza întreprinderilor mele mai mari am astfel de ca se pot vinde cu preț cât de ieftin.

Comande din provincie se efectuează la moment. Cele ne plăcute vor fi schimbate.

Cu profundă stimă

Bérczi Pál,
Strada Salacz nr. 1.

Toate lucrurile ce ca în aceasta branșă se efectuează iute și prompt.
Mare asortiment! Prețuri ieftine! Mare asortiment!

Strămutare de prăvălie.

Am onoare a aduce la cunoștința stimatilor mei cumpărători că prăvălia mea de pe strada Deák Ferencz nr. 36 — Arad am strămutat-o pe strada Deák Ferencz nr. 7,

unde de altfel având prăvălie, în garnitura de salon, salon bărbătesc, cele trebuincioase pentru un grănzător modern, dela prețul cel mai ieftin până la cel mai scump, și la dorință efectuează în modul cel mai prompt. Va rog, ca bunăvoința de până acum se o păstrați și pe viitor. Cu deosebită stimă

VARGA JÁNOS

TAPESIER

A R A D, strada Deák Ferencz nr. 7.

— Magazin de jaluzii cu automat. —

Prima întreprindere de fabricare de sticlă în Seghedin

Diploma de aur la expoziția din H.-M.-Vásárhely, ținută în anul 1904

TELEFON Nr. 488

Medalie de argint la expoziția generală din H.-M.-Vásárhely — ținută în anul 1904

SINGER ARMIN

PRĂVĂLIE:

Tisza Lajos-körut 48

• SZEGED •

DEPOSIT:

Strada Jókai nr. 3

Magazin de sticle în table. ● Magazin de oglinzi în table.

Fabrică de sticlă și oglinzi aranjată în electricitate.

Diferite forme de firme pentru medici și avocați.

Sticlerie de lux pentru ferestri de salon și biserici în execuție artistică.

Decorație de mobile în stilul cel mai nou și în toate culorile.

Facerea de galantare la edificii și prăvălie.

Primesc spre tocmire vechi oglinzi. Primesc lustruire de sticle și ori ce lucru din branșa mea.

Contra anemiei și nervosității

cea mai bună influență are

Vinul ferat china al farmacistului Rozsnyay Mátyás s.

Prețul unei sticle e de 3 cor. 50 fil.

Contra căderii părului

are cea mai bună influență

Spiritul de păr al lui Rozsnyay

care în scurtă vreme delatură mătreaga și căderea părului; apără părul de rupere și-i dă o strălucire mătăsoasă. Prețul unei sticle e de 1 cor. și 50 fil.

Sirope pentru copii, contra tusei

Leac admirabil pentru copii mici.

Sticla: 60 fileri.

Toate aceste medicamente se capătă în stare veritabilă, la spitalăria lui

ROZSNYAY Mátyás, Arad
Szabadság-tér.

TELEFON Nr. 87.

Schaefer Richard Géza

Iacățuș de edificii, canale și apaducte

Arad, Strada Batthyányi Nro. 17.

Pregătește din fier bine bătut: grillage la fluviu. — — trepte, balcoane, și pentru bănci. — —

Primește spre efectuare ori-ce forme de fer, acoperișuri și rame de ferestri, înălțând prin fer ferestri și uși. Construcție de apaducte, esitoare fără miros, pisoare, lavortoare, scâlzi în orice formă și mărime. Aduce și face fântâni cu tragere spre orice scop. Atelier expert. Mare magazin de — — — tuburi de piatră smălțuită. — — —

TELEFON Nr. 87.

Mare atelier de reparafie

IN ATENȚIUNEA BICIGLIȘTILOR!

B I C I C L E T E

pe lângă foarte avantajoase depurizări în rate

Fabricațiuni renumite „Puch“, „Meteor“ și „Monarch“.

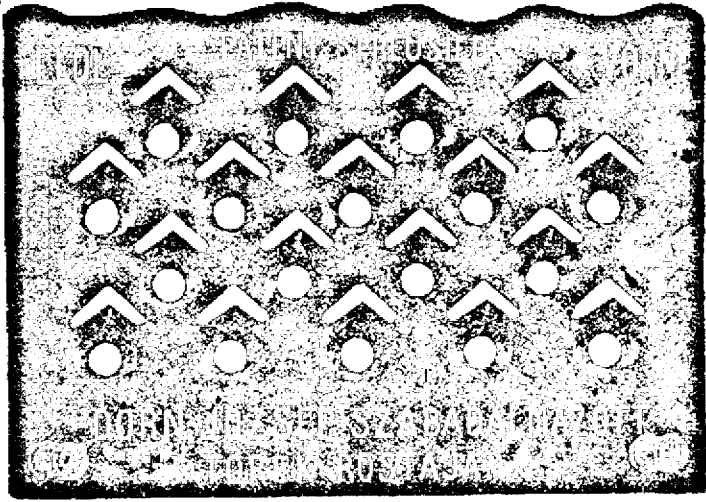
Magazinul de biciclete,
mașini de cusut sonerie,
institut de telefoane și
parafulgere a lui * * ***Koch Dániel**Arad, str. Deák Ferencz nr. 42.
Magazin de lămpi și tot
felul de trebuincioase la
biciclete. * * * * *

Numărul telefonului 440

Ciururile brevetate ale lui Dorn József

să potrivească la tot felul de mașini de treerat, pentru scuturat
păiele la mașina curățitoare de jos etc.Fiecare econom e dușmanul său propriu, dacă nu folosește
ciururile brevetate ale lui Dorn, la mașinile de treerat, care-i
rămâne în cinste după 3 zile de îmblătit.

Cu totul sunt în circulație cam 6000 de ciururi.

La îmblătitul din anul trecut a eruat contele Wenheim pe
moșia sa dela Csorvás de la 500 de clăi de bucate 247 de klg.
de grăunțe față de ciururile de lemn, ceia-ce dovedește și
„Societatea economica“ („Gazdasági egyesület“) din comitatul Bihar.

Furnizez pentru fabricanții din țară și străinătate.

Iau răspunderea pentru ciururile mele de bucate. Recomand
încălțitoarele mele cele nouă, cari să potrivească la ori-ce mașină
(sparherl) cu cari să crușă 50% de material de ars, care dă
căldură plăcută și trainică.

Cu prospecte și explicații mai detaliate servește

DORN JÓZSEF, atelier de mașini Békés-Csaba.

Unde se adună Românii?

La hotelul „Vulturul negru“

din strada Boczkó (spre calea Cetății)

care e aranjat din nou în modul cel mai modern,
cu odăi curate, foarte elegante și foarte eftine.Unde e locul de întâlnire al
inteligenței române în deosebi?În restaurantul hotelului
„Vulturul negru“ al lui Pașca.Unde poți căpăta bere veri-
tabilă de — Schwechat?În restaurantul „Vulurul
negru“ al lui Ignatie Pașca.Unde poți afla, în Arad, cele
mai bune vinuri și beuturi?În restaurantul „Vulturul
negru“ o o o o o o o oUnde poți căpăta, în Arad,
cele mai bine gătite mâncări?Tot la „Vulturul negru“, la
restaurantul lui Ign. Pașca!Și tot acolo, în fie-care Sâmbătă, se capătă
cirnați proaspeți și carne de porc. Abonamente
se fac cu prețuri din cele mai convenabile.**Serviciul prompt și conștientos!**

Cămeși pentru bărbați, gulere, manșete și cravate.

Radó Sándor, Arad, Forray-u., casa Lukács (colț).Înștiințez pe p. t. publicul de dame, că am preluat
magazinul de corsete al firmei **FRĂȚII BRASSAY**
și până ține le vînd cu preț reduse.**Foarte mare asortiment de flanelle și barchete ce se pot spăla.**

Tot felul de ornamentice și căptușeli.

Bine-voitorul sprijin al onor. public, îl cere cu deosebită stimă:

Au sosit toate noutățile de toamnă și iarnă
cele mai elegante și de lipsă țesături, precum și
negre — asortiment mare.

Serviciul prompt și conștientos.

Radó Sándor.

Pînză, șifon, cunavas și rufe de pat.

Ciorapi, mânși și batiste

Mătase, cirpe de Berlin și șaluri

SCHIEBER EDE

INTREPRINDERE PENTRU ASFALTARE ȘI BETONARE

ARAD, Piața Szabadság nr. 10.

EFEPTUESC: Pavagiu de granitto, terazzo, beton și asfalt, canalizari, acopereminte de beton, țititoare de apă, strășine, zidiri de beton sigure contra focului cu pervazuri de fer, transformarea locuințelor umede în locuințe sănătoase, lucrări de cement și beton.

Plăci de cement și mozaic, plăci de pavagiu și table de gips.

Vinderea de cement în măsură mai mare și mai mică.

Să sprijinim industria din loc!

Ioan Spanlang

Lăcătușier

ARAD, Flórián-u. nr. 6 e (casă proprie)

Primește în lucrătorea sa ori-ce lucru ce stă în atingere cu această branșe, ca:

ferării pentru clădiri, mașini de fier, porți, balcoane, coridoare, trepte, grilaje, verende, scuturi, tablete în orice formă, Sobe Meidinger, fântâni săritoare, și orice soiuri de renovări.

Indeplinesc ori-ce comandă atit în loc cât și în provincie în modul cel mai cinstit — iar pentru tucrul făcut de mine primesc chezașia.

Cerind sprijinul onoratului public, rămân cu stimă:

Ioan Spanlang,
lăcătușier.

Planuri pregătesc gratuit.

Berger Gyula

— farmacia
„la Sta Eli-
sabeta“ —
— ARAD.

Recomandă mult căutatele sale preparate:

Săpunul spermacetic »Sf. Elisabeta« cu efect sigur asupra pelit. precum și contra pistruilor ca mijloc de înfrumusețare și reconstruirea pelit: — o bucată mare 60 fleri.

Pudră »Sf. Elisabeta« (roza) articol admirabil pentru menținerea frumuseții, de tot inofensiv. Se poate căpata în culoare albă, roză și crem: — o cutie 90 fleri.

Apa de dinți »Sf. Elisabeta« recomandabil în special celor cu dinți răi. Rumeneste gura, întărește gingiile, sistează durerea de dinți și oprește stricarea dinților: — un flacon 90 fl.

Apă de iorgovan pentru frumusețe »Sf. Elisabeta« Articol foarte iubit de dame. Se poate căpata în culoare albă și roșie. — Un flacon mic 1 cor., un mare 2 cor.

Leac contra reumei și răcelei »Sf. Elisabeta« Leac cu efect sigur contra reumei, răcelii, ischias, deasemenca contra durerii de cap, câteva fricțiuni ajung, pentru ea și cea mai mare durere să înceteze. Un flacon mic 1 cor., un flacon mare 2 cor.

Spirit pentru păr »Sf. Elisabeta« Sistează căderea părului și formarea de mătreacă o împiedecă radical. — Prețul: — o sticlă mică 1 cor., o sticlă mare 2 cor.

Alifie pentru păr. Promovează creșterea părului și îl face foarte undulos. — Un flacon mic 1 cor., un mare 2 cor.

Ceai minunat pentru pept »Sf. Elisabeta« contra tusei, troanei, frigurilor de stomac și boalelor de gât. — o cutie 30 fleri.

Eter pentru bățături. Delătură în scurtă vreme fără durere ori-ce bățuire a pielii, ori bățături. O sticlă o de ajuns pentru delăturarea celor mai mari bățături. — O sticlă 70 fleri.

Apoi, tot felul de aromatice, specialități din țară și străinătate, medicamente pentru animale, pentru porci, vite și galițe.

Picăturile balsamice „MARIA-RADNA“

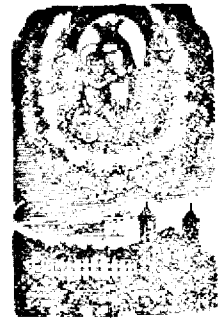
pentru răni și stomac, ajută iute și sigur în multe boale, ca d. ex. dureri, colici de stomac, boli vechi de stomac și lipsei de apetit, contra reumei, junghiurilor, colice și durere de cap, estern la răni timpuri, la sgărieturii, la scrinteli și ruperi de oase, contra reumei și durerii de oase.

Un flacon: prețul 30 fil., 10 flacoane Cor. 3.— francat.

Pastilele — SENECA

Medicină sigură contra tusei, troanei, răcelii, influenții. Cutia 1. Cor., 10 cutii franco 8. Cor.

Se poate căpata la **Kossuth Pál, Szűz Mária.** gyógyszertára, Arad, Boros-Béni-tér 15 sz.

Centauria! Cel mai minunat întăritor de stomac! Depărtează frigurile stomacale, colicele, lipsa de scaun, diaree, răceli și multe alte boale diferite.

O scrisoare de mulțumită.
Stimate domnule apotecar! Pentru admirabila DV. tee întăritoare de stomac nu Vă pot mulțumi din destul și regret că nu o pot recomanda în deajuns pentru a fi cunoscută binefacerea ei. Doi colegi ai mei Vă vor comanda zilele astea câte-va pachete din tea „CENTAURIA“. Eu Vă mulțumesc și Vă rog a-mi mai trimite încă un pachet mare pentru ceste 2 cor. Cu stimă: Ion Luca, inv.

Dacă voești să fii frumoasă

să folosești
crema de lacrimoară a lui Vasváry
ce are efect mare și sigur.

Nu conține materie nmsuroasă,
e compus din alifii inviolabile.
Se poate folosi și ziua! Face să
dispară petele, urmele de vărsat,
creștelele, arsura de soare și tot
felul de morburii de piele.

Face fața albă și curată.

1 burcan de cremă lacrimoară 1 cor.
Prav de păr de lacrim. cutia 1-20 ..
Sapun de lacrimoară, bucata—70 ..

Se capătă în farmacia lui
VASVÁRY ELEMÉR
în Hódmezővásárhely.

Unelte de automat pentru trier

Mașini de sămănat ● Mașini de greblat

Mașini pentru săparea și clasarea cartofilor

și tot felul de mașini ce se întrebuințează la econo-
mie, cu construcții tari și execuție solidă, livrează:

Drössler Károly

fabrică de mașini și turnătorie de aramă
.. .. și fer patentată ces, crăiască .. ..

— Deposit: —
POZSONY. BUDAPEST, VI., Váci-körút 50.

Prăvălie de perii, articole de toaletă și parfumerie.

Perii de haine, de păr, de dinți, de unghii, ect.
de toate soiurile. Lustruitoare de odăi, măturii
de perii și tot felul de articole de perii de casă
și pentru gospodărie. Bureții, articole de piele
de cerb pentru curățat. Coșuri de poame, de
flori și de voiagiu, în mari assortimente, etc.

Hegedüs Gyula

Prăvălie de perii, parfumerie,
articole de toalete și frizerie,

ARAD, — ANDRÁSSY-tér 15.

Diferite soiuri de parfumerii veritabile franceze,
pudre, creme pentru față, articole de curățatul
unghiilor (Garnituri manicule), ape de dinți, pra-
furi de dinți, săpunuri de spălat, ace de păr-
pieptene veritabile de broaște testoase și de os
de elefant, corn și cauciuc, articole de piele și
geamantane mici de mână, fine, pentru dame.
Articole de oțel de Sollingen sau oțel englezesc.

Articole de tot soiul veritabile franceze și tot felul
de articole de gumă, apoi bandage, etc. etc. etc.

INTERVIAT
LA 1983

Dipl. de onoare
Lovrin 1902 —
Medalia de aur
Timișoara 1891.

—
Telefon pen-
tru comitat și
oraș nr. 498.

Szubotha

Sándor

pregător de
odăjdii și adju-
turi bisericesti

croitorul
teolog epis-
copedi din
Cenad. life-
rantul Excel.
Sale episcop.
Bessewly
din Cenad

**TIMIȘOARA-
GETATE**

în teologie.

Recomandă magazinul său bogat în atențiunea binevoitoare atât a preoției
cât și a acelor, cari voesc se cumpere pentru bisericii capele, sau societăți de
Inmormântare

odăjdii, steaguri, cruci

statue sau altfel de ajustări bisericesti

tot astfel marele său assortiment pentru materiale necesare la formarea adju-
tărilor bisericesti.

Pentru liferările mele iau răspunderea. — Servese bueros cu catalog bogat
ilustrat.

Primul institut sudungar de auritură artistică
al lui ▶▶▶▶▶ **E. I. SPANG**, auritor bisericesc,

(casa proprie) Str. Gărei No. 10. **TIMIȘOARA** (fabric)

Premiat cu diploma de onoare și cu
medalia de aur București, și cu altele
medalii de argint, la diferite expoziții.

Se recomandă pentru gătirea de tot felul de lucruri în arta sa
și anume:

altare noi și vechi (temple), tronuri, străni,
amvoane, sfeșnice, rapizi, prapori, cruci de turnuri,
plafonturi, decorații de părete, etc. ◀◀◀◀

Nouă mină de marmoră.

Am onoare a aduce la prealabila cunoștință a onoratului
public din loc și provincie, că

în Arad, strada Wesselényi No. 1.

am sortat corespunzător împrejurărilor de azi o

mină de marmoră

unde primesc spre efectuare ori-ce lucru aparținător industriei
de marmoră, precum: Mobile de marmoră, întocmiri de scâlzi
și scaune pentru măcelărie, întărirea păreților prin mar-
moră, marmoră pentru mese, etc. etc., în cea mai bună
calitate și în ori-ce culoare. Preț moderat, serviciu prompt.

Cu stimă: **Binda Angelo.**